

5.

Kyrkliga institutioner.

Kyrkl.
in-
stitu-
tioner.

Kyrkliga institutioner.

Den högsta kyrkliga styrelsen i Stockholm utövas av Stockholms stads konsistorium (numera större konsistoriet, se sid. 348), som utgöres av stadens ordinarie kyrkoherdar i de territoriella församlingarna samt i tyska och finska församlingarna med kyrkoherden i Storkyrkoförsamlingen, kallad »pastor primarius, som ordinarie preses. Ärkebiskopen fungerar även, när han så vill, som »förmäste preses» vid sidan om pastor primarius, och för ärkebiskopen skall ock, »när så omträng, räkenskap göras, och till honom de saker av konsistorium refereras, som hans censur behöva». I dessa bestämmelser, liksom däri, att ärkebiskopen är ledamot av direktionen över Stockholms stads undervisningsverk, och att domkapitlet i Uppsala prövar den tyske kyrkoherdens »rättrögenhet», torde de enda nu kvarvarande spåren efter Stockholms forna avhängighet av ärkestiftet vara att finna. Stockholm är därför att betrakta såsom ett i realiteten självständigt stift med pastor primarius såsom styresman och biskops vederlike. Han har självskrivnen plats i kyrkomötet, rätt och plikt att utöva uppsikt över alla stadens församlingar, dess kyrkoherdar och övriga prästmän samt att giva venia concionandi (tillåtelse att predika); enligt instruktionen av den 16 december 1668 är han »skolornas inspector jämte andra som vederbör», varjämte folkskollärarinneseminarier lyder under konsistoriet, i någon ringa mån även folkskolorna. Däremot äger han icke rätt att inviga präster och bär icke biskopliga insignier. Beträffande pastor primarius' tillsättning se nedan.

Vid sidan av Stockholms stads konsistorium finnes även ett annat, kungl. hovkonsistorium (consistorium aulicum). Detta anses hava blivit inrättat i sammanhang med den av regeringen den 20 december 1662 utfärdade »Ordning, varefter överhovpredikanten och hovpredikanterna skulle sig rätta». Dess ännu i huvudsak gällande instruktion är av den 28 juni 1681. Under hovkonsistorium lyda numera endast hovförsamlingen (med hovpredikanter) samt Skeppsholms församling (jfr sid. 369). I hovkonsistorium är överhovpredikanten preses och har till bisittare de ordinarie hovpredikanterna även-som kyrkoherden i Skeppsholms församling. (Se vidare sid. 369.)

Varje församling äger att för vården av kyrkans angelägenheter samt vissa ärenden rörande folkskola och församlingsbibliotek sammanträda å kyrkostämma med kyrkoherden till överläggning och beslut, varvid kyrkoherden,

såvida ej annorlunda särskilt förordnas, är ordförande. Rättighet att deltaga i kyrkostämmas överläggningar och beslut tillkommer varje inom församlingen mantalsskriven man eller kvinna, som är medlem av svenska kyrkan och vid val av stadsfullmäktige har rösträtt (se sid. 57) samt i avseende å påförda utskylder till församlingen, vilka förfallit till betalning under de tre sist-förflutna kalenderåren, icke häftar för utskylder för flera än två av dessa år. Två ordinarie stämmor skola årligen hållas, den ena före maj månads utgång för ekonomiska angelägenheter, den andra före november månads utgång för val till vissa befattningar. De kyrkliga ärenden, som till avgörande å kyrkostämman företagas, skola förut vara vederbörligen beredda av kyrkorådet eller särskilt utsedda personer. Vissa ärenden, som kräva skyndsam behandling, samt val kunna dock avgöras utan föregående beredning.¹⁾

Kyrkorådet tillkommer, förutom beredandet av ärenden till kyrkostämma samt verkställandet av dess beslut, att vaka över efterlevnaden av gällande författningar rörande religionens och sedernas vård, att förvalta medel, som blivit ställda under dess vård, och att i övrigt vårda kyrkans angelägenheter. Kyrkoherden är självskrivnen ordförande i kyrkorådet. Övriga ledamöter utses av församlingen å kyrkostämma till ett antal icke understigande fyra och för en tid av två år. Kyrkovårdar väljas för samma tid av kyrkorådet bland dess ledamöter.

Eventuellt uppkommande frågor, som röra flera församlingar, skola avgöras av för varje fall tillsatta delegerade.

Till prästerlig tjänst i Stockholm kunna sökande anmäla sig från hela riket (i övriga delar av landet är beförordningsrätten i regel begränsad till resp. stift). Konsistoriet prövar de sökandes behörighet och uppför på förslag de tre, som främst anses böra komma i fråga till tjänstens erhållande. Vid tillsättning av kyrkoherdetjänst gäller därjämte, att, därest församlingen vid frågodagsförrättning med erforderlig majoritet uttalar sig för kallande av fjärde prov-

¹⁾ Betänkande med förslag ang. fakultativt införande av representativt system inom den kyrkliga kommunen har i februari 1923 avgivits av inom ecklesiastikdepartementet tillkallade sakkunniga. Enligt förslaget skola kyrkofullmäktige utses i de kommuner, där kyrkostämman härom fattar beslut.

predikant, jämväl denne skall — såvida han av konsistoriet provas behörig till tjänsten — uppföras å förslaget. Inom det sålunda upprättade förslaget förrättas därefter val av församlingen.

Rösträtt vid prästval tillkommer envar, som inom församlingen äger att deltaga i kyrkostämmans överläggningar och beslut (se ovan). Varje röstberättigad äger en röst, och rösträtt må i stadsförsamling endast utövas av den, som personligen infinner sig vid valtilfället.

Den som vid val till prästerlig befattning, där fjärde provpredikant ej kallats, erhållit de flesta rösterna skall av konsistoriet erhålla fullmakt å tjänsten. Vid kyrkoherdeval, där fjärde provpredikant förekommer, äger kungl. maj:t till tjänstens utnämna en av de å förslaget uppförda. Därest icke någon av de föreslagna erhållit mer än hälften av de avgivna rösterna eller ej minst en femtedel av de röstberättigade deltagit i omröstningen, äger kungl. maj:t utnämna antingen en av de å förslaget upptagna eller ock annan präst, som jämlikt § 43 i lagen om tillsättning av prästerliga tjänster äger rätt att utom förslag direkt hos kungl. maj:t söka kyrkoherdetjänst.

Jämlikt kungl. kung. den 10 dec. 1920 gälla särskilda bestämmelser rörande tillsättande av kyrkoherde- och komministerbefattningarna i Storkyrkoförsamlingen, Maria och Högalids församlingar samt beträffande komministerbefattningarna i Klara, Jakobs, Johannes, Katarina, Hedvig Eleonora, Oscars och Engelbrekts församlingar. Vid tillsättande av nämnda kyrkoherdebefattningar äger vederbörande församling med enkel majoritet kalla ett obegränsat antal provpredikanter. Mellan dem, som mottagit kallelse och av konsistoriet prövats behöriga att uppföras å förslag till kyrkoherdetjänst, äger därefter val rum. De tre, som vid valet erhållit de flesta rösterna, skola av konsistoriet uppföras å förslag, varefter kungl. maj:t äger utnämna en av de sålunda å förslag uppförda. Vid tillsättande av de nämnda komministerbefattningarna äga resp. församlingar kalla en fjärde provpredikant, vilken jämte de av konsistoriet föreslagna skall uppföras å förslag. Den som vid valet erhåller de flesta rösterna, skall av konsistoriet erhålla fullmakt å tjänsten.

För finska och tyska församlingarna gälla särskilda privilegier.

Många mindre prästsysslor vid offentliga inrättningar utses av vederbörande myndigheter. Samfundet Pro fide et christianismo äger rätt att tillsätta några prästerliga kateketer i huvudstaden med uppgift att biträda församlingarnas prästerskap vid konfirmandundervisningen. Innehavarna räkna prästerliga tjänsteår och avlönas av samfundet med bidrag av församlingarna.

För prästerskapet i Stockholms stads territoriella församlingar hava genom kungl. resolutioner den 26 april 1918, med tillägg den 27 juni 1927 (för Bromma församling), 30

juni 1920 (för Brännkyrka församling) och 20 juni 1924 (för övriga församlingar) nya löneregleringar fastställes jämlikt lagen om reglering av prästerskapets avlöning den 9 dec. 1910. Dessa löneregleringar äga tillämpning under tjugu år, d. v. s. för Bromma församling t. o. m. den 30 april 1939, för Brännkyrka församling t. o. m. den 30 april 1941, för Storkyrkoförsamlingen samt Katarina och Sofia församlingar t. o. m. den 30 april 1946 samt för övriga territoriella församlingar t. o. m. den 30 april 1945. Därest den kyrkliga indelningen beträffande Bromma, Brännkyrka, Johannes, Katarina eller Mattens församlingar under löneregleringsperioden ändras, skola de för dessa församlingar fastställda löneregleringarna ej gälla längre, än till dess sådant beslut går i verkställighet.

Lagar m. m. Kungl. förordning om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 nov. 1863, med ändringar den 22 maj 1891, 15 april 1904, 16 juni 1905, 12 juli 1907, 29 juni och 16 okt. 1908, 26 maj 1909, 1 juni 1912, 14 aug. 1914, 25 juni 1917, 24 maj och 23 dec. 1918, 7 mars 1919, 30 juni 1920 samt 16 maj, 13 juni och 20 juni 1924. Lag med vissa ändrade bestämmelser rörande Stockholms stads konsistorium den 4 mars 1927. Lag ang. tillsättning av prästerliga tjänster den 9 dec. 1910, med ändringar den 20 juni 1918 och 10 dec. 1920. Kungl. stadga ang. prästval den 9 dec. 1910, med ändring den 10 dec. 1920. Kungl. kung. den 9 dec. 1910 med vissa föreskrifter ang. vad som bör iakttagas vid ledighet i prästerlig tjänst samt ansökning till sådan tjänst, med ändringar den 29 aug. 1921 och 21 nov. 1925. Kungl. kung. ang. särskild ordning vid tillsättning av vissa prästerliga tjänster den 10 dec. 1920. Lag ang. reglering av prästerskapets avlöning den 9 dec. 1910, med ändringar den 4 april och 9 juni 1916, 19 nov. 1920, 21 nov. 1925 och 17 dec. 1926. Lag den 17 dec. 1926 om vissa lönetillägg åt präster i nyreglerade pastorat i anledning av nådårsrättens upphävande m. m. Lag om emeritlöner för präster den 9 dec. 1910, med ändring den 18 mars 1927. Kungl. kung. den 8 nov. 1918 ang. betredande av emeritlöner åt präster. Kungl. maj:ts förnyade reglemente för prästerskapets änke- och pupillkassa den 17 dec. 1926. Kungl. förordning den 18 april 1914 angående reglering av det extra ordinarie prästerskapets avlöning m. m., med ändringar den 25 sept. 1920 och 17 dec. 1926. Kungl. resolutioner den 26 april 1918, 30 juni 1920, 20 juni 1924 och 27 juni 1927 ang. löneregleringar för prästerskapet i huvudstadens territoriella församlingar. Kungl. kung. den 20 juni 1924 om tillfällig löneförbättring åt kyrkoherdar och komministrar i nyreglerade pastorat samt åt kontraktsprostar och vissa extra ordinarie präster m. m., med ändring den 18 juni 1927. Kungl. kung. den 18 juni 1927 ang. dyrtidstillägg åt kyrkoherdar och kommi-

Kyrkl.
in-
stitu-
tioner.

**Kyrkl. in-
stitu-
tioner.** nistrar i nyreglerade pastorat samt åt kontrakts-
prostar och vissa extra ordinarie präster. Kungl.
kung. den 18 juni 1927 ang. dyrtidstillägg åt
innehavare av prästerliga emeritilöner. Eckle-
siastisk boställsordning den 9 dec. 1910, med
ändring den 21 nov. 1925.

Stockholms stads konsistorium med därunder hörande försam- lingar.

Stockholms stads (större) konsistorium består
av ärkebiskopen som preses, när han är tillstädes,
pastor i Storkyrkoförsamlingen (pastor primarius)
såsom ordinarie preses samt kyrkoherdarna i
Stockholms övriga territoriella pastorat och i
tyska och finska församlingarna som ledamöter.
Rörande mindre konsistoriet se nedan.

Under Stockholms stads konsistorium lyda
dels huvudstadens 18 territoriella försam-
lingar, dels tvenne nationella församlingar,
tyska och finska församlingarna. En del all-
männa inrättningar, som förut bildat icke terri-
toriella församlingar, ingå numera sedan den 15
oktober 1910 i respektive territorialförsamlingar.

Angående församlingar av främmande tros-
bekännare se sid. 371.

Författningar. Kungl. instruktion för
pastor primarius i Stockholm den 16 dec. 1668.
Kungl. förordning den 11 febr. 1687 huru med
rättegång uti domkapitlet skall förhållas.

Stockholms stads konsistorium.

*Expedition: Storkyrkan (postadress:
Stockholm 2); t. 38 08; expeditionstid:
måndagar, onsdagar och fredagar 11—12
f. m.; sessionstid: varannan tisdag kl. 1
e. m. (sommarmånaderna var tredje tisdag
kl. 1 e. m.).*

Stockholms stads prästerskap lydde till en
början under ärkebiskopen och domkapitlet i
Uppsala. När Stockholms konsistorium upp-
rättades är ovisst, men detsamma omnämnas i
en urkund från år 1442. Det utgjordes 1593
av pastor primarius vid Storkyrkan, församling-
arnas kyrkoherdar och »rector scholæ». I kungl.
förordning om rättegången i domkapitlet den
11 februari 1687 förordnades, att ärkebiskopen
skulle vara »preses primarius» och kyrkoherden i
Storkyrkan preses. Enligt gammal hävd var ti-
digare kyrkoherden i Klara församling vice preses.
Gustav I lär hava ämnat göra Stockholm med
närbelägna församlingar till eget stift, ett liknande
förslag väcktes på 1700-talet, men kom aldrig
till verkställighet. Enligt konsistorii beslut den
11 juni 1915 intaga dess ledamöter med und-
dantag av pastor primarius plats efter dagen
för inträdet i konsistorium.

Enligt den 4 mars 1927 utfärdad lag med
vissa ändrade bestämmelser rörande Stockholms
stads konsistorium har konsistoriet i vissa av-

seenden erhållit ändrad organisation. Fr. o. m.
den 1 maj 1927 utgöres nämligen Stockholms
stads konsistorium av dels dess större kon-
sistorium, sammansatt enligt förut gällande
regler (se ovan), dels dess mindre konsi-
storium, bestående av pastor primarius såsom
ordförande samt sex av det större konsistori-
ets ledamöter, utsedda genom val på visst sätt
av det större konsistoriet för en tid av sex år
(två ledamöter avgå vartannat år). Det större
konsistoriet skall handlägga och pröva de ärenden,
som av kungl. maj:t hänskjutas till dess avgörande
eller yttrande. Övriga ärenden handläggas av
det mindre konsistoriet. Enligt lagen äger ärke-
biskopen taga säte och stämma i konsistoriet;
och tillkommer det honom, då han är tillstädes,
att föra ordet.

Kostnaderna för konsistoriets verksamhet be-
stridas av statsmedel.

Val av ledamöter i det mindre konsistoriet
förrättades av det större konsistoriet den 29
mars 1927.

Stockholms stads större konsistorium. *Förnämste preses.*

Söderblom, L. O. J., ärkebiskop (självskr.).

Ordinarie preses.

Widner, N., pastor primarius, kyrkoherde i Stor-
kyrkoförs. (självskr.).

Konsistorii assessorer.

Landquist, C. A. E., kyrkoherde i Katarina förs.

Eklund, K. A., kyrkoherde i Maria förs.

Montell, V., kyrkoherde i finska förs.

Larsson, C. V., kyrkoherde i Kungsholms förs.

Hallberg, H. E., kyrkoherde i Gustav Vasa förs.

Öhman, K., kyrkoherde i Johannes förs.

Källander, A. J., kyrkoherde i Hedvig Eleonora förs.

Berglund, A. A. T., kyrkoherde i Matteus förs.

Lindskog, H. J., kyrkoherde i Brännkyrka förs.

Bengtson, H. G. V., kyrkoherde i Oscars förs.

Svensson, M. T. K., kyrkoherde i Bromma förs.

Klefbeck, E. A., kyrkoherde i Sofia förs.

Bokander, H. G. E., kyrkoherde i Klara förs.

Ohly, C. E. W., kyrkoherde i tyska förs.

Andræ, S. E. J., kyrkoherde i Jakobs förs.

Lindgren, J., kyrkoherde i Engelbrekts förs.

Nilsson, N. U., kyrkoherde i Högalids förs.,
stadsfullm.

Två vakanta (kyrkoherdarna i Adolf Fredriks
och S:t Görans förs.).

Stockholms stads mindre konsistorium.

Widner, N., självskr. ordf.; **Hallberg, H. E.**,
Larsson, C. V. (för tiden till 1/6 1933); **Källan-
der, A. J.**, **Montell, V.** (för tiden till 1/6 1931);
Klefbeck, E. A., **Lindskog, H. J.** (för tiden till
1/6 1929).

Konsistorienotarie.

Vakant, *tjfr. Sahlin, E. C.*

Ett manligt biträde, ett kvinnligt bi-
tråde, en vaktmästare.

Kyrkliga socialrådet för Stockholm.

Stockholms stads konsistorium beslöt den 2 febr. 1926 att tillsätta ett kyrkligt socialråd för Stockholm.

Rådets uppgift är att med uppmärksamhet följa de sociala inrättningarnas arbete för att därvid söka upptäcka de punkter, på vilka det kan vara behöfligt och lämpligt, att kyrkan erbjuder sin tjänst; att, när sådan upptäckt gjorts, i samförstånd med vederbörande inrättning vidtaga nödiga åtgärder för fullgörande av sådan tjänst; att ägna särskild uppmärksamhet åt den kvinnliga ungdom, som sedligt urartat eller är i fara att urartas, och därvid efter samråd med barnavårdsnämnden vidtaga de åtgärder, som kunna visa sig behöfliga; samt att förmedla föredrag av kristligt-socialt innehåll till församlingsaftnar och ungdomsmöten i Stockholm.

Rådet har för sitt räddningsarbete inrättat dels ett mindre upptagningshem, Brunkebergsgatan 10, dels ett inackorderingshem, S:t Paulsgatan 6 C (t. Söder 139 60) med plats för åtta skyddslingar. Föreståndarinnan vid det förstnämnda hemmet utövar jämväl s. k. nattmission.

Kyrkliga socialrådet har, sedan statsbidrag i form av lån m. m. för ändamålet beviljats av 1928 års riksdag, åtagit sig att upprätta och driva ett skyddshem för vanartade flickor med plats för 20 flickor. Förlägningsplats för skyddshemmet är ännu ej bestämd.

Socialrådet åtnjuter för sin verksamhet statsbidrag (2,000 kr.) ävensom bidrag från flera av huvudstadens territoriella församlingar (för år 1928 sammanlagt 2,300 kr.).

Rådets ledamöter.

Lindskog, H. J., kyrkoherde, ordf.; **Pauli**, Ebba H., fröken; **von Rosen**, f. Tamm, Maria, grevinna, kassaförvaltare; **Ström**, T. W., socialsekreterare i diakonistyrelsen (se nedan). Sekreterare: **Ström**, T. W. (se ovan).

Diakonistyrelsens upplysningsbyrå.

Centralstationen, C.; t. Norr 30 92.

Under medverkan av kyrkliga socialrådet har svenska kyrkans diakonistyrelse år 1927 i av statens järnvägar avgiftsfritt upplåtna lokaler inom Stockholms centralstation inrättat en upplysningsbyrå, avsedd att med vägledning och råd hjälpa resande, särskilt sådana, som — obekanta med förhållandena i Stockholm — anlända till staden för att söka eller tillträda arbetsanställning. Byrån förestås av en diakonissa. Verksamheten, som uppehålls medelst skänkta medel, ledes av ett särskilt av diakonistyrelsen tillsatt utskott, vars sekreterare är socialsekreterare T. Ström (se ovan).

Föreståndarinnan.

Eriksson, Anna K.

Storkyrkoförsamlingen.

(S:t Nikolai.)

Kyrkl. in-
stitu-
tioner.
Expedition: Stortorget 1, St.; t. 162, Norr 23 66 (expeditionen); 35 88 (kyrkoherdens tjänsterum); expeditionstid: vardagar 10—11 f. m. samt (utom juni—aug.) helgfria fredagsaftnar 7—8. Aldre kyrkoarkivet, i Storkyrkan: måndagar och torsdagar 10,30—12,30.

Storkyrkoförsamlingen, den äldsta av Stockholms församlingar, har ursprungligen omfattat Stadsholmen och holmarna i Norrström (nuvarande Helgeandsholmen), var till efter reformationen även kommit nuv. Riddarholmen. Den senare utgjorde emellertid åren 1666—1807 en självständig församling, till vilken av staden inom broarna jämväl hörde området väster om nuvarande Stora Nygatan, och som 1663—1784 hade Bromma församling till annex. Helgeandsholmen åter delades sedermera mellan Klara och Jakobs församlingar, men har 1906 åter lagts till Storkyrkoförsamlingen. Till denna hörde som annex åren 1529—1636 och 1668—1671 även Solna (under den förra perioden med nuv. Kungsholmen och Bromma) samt åren 1636—1668 Lovö. Storkyrkan torde hava grundlagts av Birger Jarl omkring år 1260. Den har åren 1902—1910 undergått genomgripande reparations- och ändringsarbeten.

Stat år 1928. Utgifter: 148,120 kr.; inkomster: 59,745 kr.

Utdelning pr $\frac{1}{10}$ bevilningskrona.

Till kyrkokassan 25 öre, till prästerskapets avlöning 16 öre och till skolkassan 4 öre.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lön 10,000 kr., tillfälligt löneförbättring 800 kr., särskilt lönetillägg 150 kr., fyllnadsersättning 1,700 kr. (jfr även nedan), fri bostad med värme; Två komministrar: lön 5,000 kr., tillfälligt löneförbättring 700 kr., särskilt lönetillägg 75 kr., fyllnadsersättning 100 kr. (jfr även nedan), fri bostad, bränslebidrag 600 kr. Ständig adjunkt: lön 2,500 kr., tillfälligt löneförbättring 300 kr., särskilt lönetillägg 46: 50 kr., ersättning för vivre 3,000 kr., fyllnadsersättning 100 kr. (jfr även nedan), fri bostad, bränslebidrag 600 kr. Kyrkonotarie: arvode 500 kr., som arkivföreståndare 250 kr. Kyrkokassör: lön 2,300 kr., från donationsfond 1,000 kr. Klokkare: lön 2,500 kr., tre ålderstillägg, vardera å 500 kr., fri bostad, bränsleersättning 400 kr. Organist: lön 2,000 kr., ett ålderstillägg 500 kr. Kantor: lön 2,000 kr., två ålderstillägg, vardera å 500 kr. Diakonissa: arvode 900 kr., fri bostad (dessutom avgift till diakonissanstalten). Kyrkovaktmästare: lön (tillika för kyrkoskrivargöromål) 1,800 kr., två ålderstillägg, vardera å 250 kr., fri bostad. Maskinist och portvakt: lön 2,250 kr., två personliga ålderstillägg, vardera å 250 kr., för portvaktsbestyr m. m. 550 kr., fri bostad. — Dessutom utgår till församlingens prästerliga befatt-

**Kyrkl. in-
stitu-
tioner.** ningshavare dels dyrtidstillägg enligt av kungl. maj:t och riksdagen fastställda grunder, dels också förlägg till lönetillägg (å samtliga kontanta avlöningsförmåner utom fyllnadsersättningar och bränslebidrag) enligt för stadens befattningshavare gällande grunder. Till församlingens övriga befattningshavare — med undantag för den del av kyrkokassörens avlöning, som utgöres av donationsmedel — utgår dels fasta tillägg å 33 1/3 % av avlöningsbeloppen, dels förlägg tillägg å avlöningsbeloppen och de fasta tilläggen enligt samma grunder, som gälla för stadens befattningshavare.

Församlingens kyrkoråd.

Widner, N., kyrkoherde, pastor primarius, självskr. ordf. (se nedan); ***Brandel, R. A.**, komminister; **Creutz, J. W.**, f.d. assurancesdirektör; **Eklund, J. M.**, fabrikör, kyrkovård; ***Hellström, L. G.**, grosshandlare; **Leuhusen, F. W. O.**, frih., riddarhussekreterare, kyrkovård; **Lindkvist, K. M.**, elektriker; ***Thulin, P. G. N.**, generalkonsul; ***Winberg, K. A.**, förste vaktmästare.
Suppleanter: ***Bergenzorn, J. A.**, direktör; **Dahl, E. M. K.**, grosshandlare; ***Gustafson, K. W.**, chaufför; **Hedström, A. E.**, källarmästare; **Jakobsson, S. G.**, möbelsnickare; ***Johansson, G. A.**, hamnarbetare; **Nilsson, A. E.**, glasmästare; *en vakant.

Kyrkonotarie och arkivföreståndare.
Tunberg, L. W. T., amanuens; t. Djarsholm 8 80.

Kyrkokassör.

Malmgren, O. W.; expedition: Stortorget 1, n. b., St.; mottagning: tisdagar 12—1 och första helgfria dagen i varje månad 12—1 (under juni—aug. den 1 och 15 i månaden, resp. närmast följande helgfria dag, 12—1); t. 70 71.

Församlingens skolråd.

Se sid. 192.

Församlingsbibliotekets styrelse.

Utgöres av skolrådet, se sid. 192.

Församlingens revisorer.

För kyrkorådet.

Löfström, K. A., riksbanksrevisor; **Nilsson, C. R.**, hamnarbetare, stadsfullm.; **Rylander, C. G.**, specerihandlare.

Suppleanter: **Mårtensson, J. L.**, materialförltare; **Pettersson, P. A.**, grosshandlare; **Svensson, D.**, kontorsvaktmästare.

För skolrådet.

Nilsson, C. R., hamnarbetare, stadsfullm.; **Palmér, F. L.**, målarmästare; **Winberg, K. A.**, förste vaktmästare.

Suppleanter: **Konow, J. A. W.**, prakt. läkare; **Olsson, A. E.**, hamnarbetare.

Kyrkoherde.

Widner, N., pastor primarius.

Komministrar.

Mörner, A. K.; **Brandel, R. A.**

Ständig adjunkt.

Krook, O.

Klockare.

Johnson, C. G.

Organist.

Wikander, D.

Kantor.

Lambère, C. L.

Diakonissa.

(Skomakaregatan 30, St.; t. Norr 30 90; mottagningstid: alla vardagar 8,30—9,30 f. m.)

Jonsson, H. K. (Kerstin).

Kyrkovaktmästare.

(Skomakaregatan 30, St.; t. Norr 31 07.)
Fastin, G. A.

En maskinist och portvakt.

Klara församling.

Expedition: Brunkebergsgatan 10, C.; t. Norr 8 69 (exp.), 86 23 (kyrkoherden); *expeditionstid:* vardagar 10—11 f. m. samt (utom juni—aug.) helgfria fredagar 7—8 e. m.

På den plats, där det av Magnus Ladulås år 1280 grundade, av Gustav Vasa 1527 nedrivna, S:ta Clara kloster legat, byggdes under Johan III:s tid, sannolikt 1572—1576, Klara kyrka. Vid en eldsvåda 1751 nedbrann kyrkan men började omedelbart återuppbyggas, så att den redan 1753 kunde invigas på nytt. Kyrkan genomgick under år 1907 en genomgripande reparation. Ursprungligen tjänstgjorde kyrkan som gudstjänstlokal för hela Norrmalm. År 1643, då Jakobs kyrka blivit färdig, skedde emellertid en delning, så att trakten öster om Brunkeberg lades till denna kyrka, medan Klara kyrka blev gudstjänstlokal för Norrmalm väster om Brunkeberg jämte nuvarande Kungsholmen. År 1671 blev Kungsholmen emellertid avskedd till egen församling och år 1773 avsköndades den norra delen av församlingen till Adolf Fredriks församling. Bromma församling utgjorde annex till Klara under åren 1624—1663. Fr. o. m. år 1925 har med Klara församling införlivats den öster om Klara sjö belägna delen av Kungsholms församling.

Stat år 1928. Utgifter: 222,498 kr.; inkomster: 94,500 kr.

Utdebitering pr 1/10 bevilningskrona. Till kyrkokassan 13 öre, till prästerskapets avlöning 6 öre, till skolkassan 2 öre samt till församlingsbiblioteket 1 öre.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lön 8,000 kr., tillfällig löneförbättring 800 kr., särskilt lönetillägg 120 kr., fyllnadsersättning med sådant belopp, att samtliga kontanta avlöningsförmåner, inklusive dyrtidstillägg (se ne-

dan), uppgå till 14,900 kr. per år, fri bostad. Komminister: lön 5,000 kr., tillfällig löneförbättring 700 kr., särskilt lönetillägg 75 kr., fyllnadsersättning med sådant belopp, att samtliga kontanta avlöningsförmåner, inklusive dyrtidstillägg (se nedan), uppgå till 10,070 kr. per år, fri bostad. Ständig adjunkt: lön 2,500 kr., tillfällig löneförbättring 300 kr., särskilt lönetillägg 46: 50 kr., ersättning för bostad och vivre 3,000 kr., dessutom hyresersättning 1,500 kr. Kyrkonotarie: arvode 600 kr. Bokförare: lön 2,500 kr., två personliga lönetillägg, vardera å 500 kr. Klockare och kyrkofogde: lön 3,500 kr., tre personliga lönetillägg, vardera å 500 kr., fri bostad. Organist: lön 2,500 kr. Kantor: lön 2,500 kr., tre personliga lönetillägg, vardera å 500 kr. Diakonissa: arvode 1,500 kr., fri bostad (dessutom avgift till diakonissanstalten). Kyrkovaktmästare: lön 2,400 kr., personligt lönetillägg 300 kr., ersättning för städning 1,200 kr., fri bostad. — Till församlingens prästerliga befattningshavare utgår dyrtidstillägg enligt av kungl. maj:t och riksdagen fastställda grunder och till övriga befattningshavare rörligt tillägg i huvudsaklig överensstämmelse med för stadens befattningshavare gällande grunder.

Församlingens kyrkoråd.

Bokander, H. G. E., kyrkoherde, självskr. ordf. (se nedan); **Blom**, A. P. R., byggnadsingenjör, kyrkovård; **Dahlén**, G. S., tandläkare; ***Magnusson**, A. E., byggnästare, stadsfullm., kyrkovård och kassaförvaltare; **Rinman**, E. B., chefredaktör, stadsfullm.; ***Ståhlberg**, M. E. (Lisa), fröken; ***Söderberg**, F. F. V., fil. dr.; ***Tornblad**, H. B., direktör; **Törnberg**, A. O. Oson, förste reparatör.
Suppleanter: **Dahlström**, J. F. A., maskinist; **Nyström**, G. M., faktor.

Kyrkonotarie.

Romare, P. B., aktuarie; t. Ålsten 5 19.
En *bokförare*.

Församlingens skolråd.

Se sid. 192.

Församlingsbibliotekets styrelse.

Se sid. 373.

Församlingens revisorer.

För kyrkorådet.

Franzén, K. A. H., skrädare; **Martin**, L. G. M., advokat.
Suppleanter: **Asplund**, E. M., prakt. läkare; **Wetterstrand**, E. V. H., direktör.

För skolrådet.

Falk, H. A., handlande; **Stenberg**, C. V., köpman.
Suppleanter: **Svensson**, D. F., vaktmästare; **Paulsson**, P. E., källarmästare.

Kyrkoherde.

Bokander, H. G. E.

Komminister.

Bratt, E. J.

Ständig adjunkt.

Werner, A. I.

Klockare och kyrkofogde.

Lidström, C. A. R.

Organist.

Johanson, M. S.

Kantor.

Vakant, *tj. Wiberg*, C. A.

Diakonissa.

(Klara östra kyrkogata 8, C.; t. Norr 111 50; mottagningstid: tisdagar, torsdagar och lördagar 9—11 f. m.)

Hansson, Ingeborg.

Kyrkovaktmästare.

Strandberg, B. F. N.

Kungsholms församling.

(Ulrika Eleonora.)

Expedition: Parmmätaregatan 3, C.; t. 338 16, Kungsh. 61 84; expeditionstid: vardagar: 10—11 f. m. samt t. v. helgfria fredagar 7,30—8,30 e. m.

Hittillsvarande Kungsholms församling lydde ursprungligen under Solna, hörde jämte denna till Storkyrkoförsamlingen under åren 1529—1536 och kom 1643 till Klara församling. År 1671 skildes Kungsholmen från Klara och bildade egen församling med Solna som annex 1671—1685. På den nuvarande kyrkans plats lades 1673 grunden till den nya församlingens kyrka. En provisorisk träkyrka, som uppyggs redan året förut, uppträffades 1679, varefter gudstjänster höllas i ett hus vid Hantverkaregatan. Bygandet av kyrkan gick nämligen till följd av församlingens fattigdom och ringa invånarantal (1672 blott 193 personer) synnerligen långsamt; först 1688 kunde kyrkan invigas och uppkallades efter dåvarande drottningen Ulrika Eleonora. Fullständigt färdigbyggt blev kyrkan först 1757 och tornet först 1813.

Fr. o. m. den 1 jan. 1925 har av Kungsholms församling dess västra del uttrutits för att bilda en egen församling, St Görans församling (se nedan), samt dess öster om Klara sjö belägna del överflyttats till Klara församling.

Kungsholms och St Görans församlingar skola dock tills vidare hava gemensam ekonomi, under samfärd förvaltning av kyrkoråden och skolråden i de båda församlingarna, i vilket förenade kyrkoråd, respektive skolråd, Stockholms stads konsistorium har att förordna en av kyrkoherdarna att vara ordförande.

Stat år 1923 (gemensam för Kungsholms och St Görans församlingar). Utgifter: 338,602 kr.; inkomster: 20,900 kr.

**Kyrkl.
in-
stitu-
tioner.**

**Kyrkl. in-
stitu-
tioner.** *Utdebitering pr $\frac{1}{10}$ bevilningskrona.*
Till kyrkokassan 22 öre, till prästerskapets av-
löning 10 öre, till skolkassan 7 öre och till för-
samlingsbiblioteket 5 öre.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lön
8,000 kr., tillfällig löneförbättring 800 kr., fyll-
nadsersättning 3,480 kr., fri bostad. Två kom-
ministrar: lön 5,000 kr., tillfällig löneför-
bättring 700 kr., fri bostad. Ständig adjunkt:
lön 2,500 kr., tillfällig löneförbättring 300 kr.,
ersättning för bostad och vivre 3,000 kr. Kyrko-
notarie: arvode 800 kr. Räkenskapsförare:
arvode 1,200 kr. Skrivbiträde: arvode 1,200
kr. Klockare, kantor och kyrkofogde: lön
2,400 kr., ett ålderstillägg 600 kr., fri bostad,
arvode som kördirigent 1,500 kr. Organist:
lön 2,000 kr., två ålderstillägg, vardera å 500
kr. Diakonissa: arvode 780 kr., fri bostad
(dessutom avgift till diakonissanstalten). Kyrko-
vaktmästare: lön 1,500 kr., ålderstillägg 300
kr., för städning 1,200 kr., fri bostad. — Till
församlingens prästerliga befattningshavare utgår
dyrtidstillägg enligt av kungl. maj:t och riksdagen
fastställda grunder och till övriga befattnings-
havare dels ett fast dyrtidstillägg med $33\frac{1}{3}$ %
av den kontanta avlöningen, dels rörligt tillägg
i överensstämmelse med för stadens befattnings-
havare gällande grunder

Församlingens kyrkoråd.

Larsson, C. V., kyrkoherde, självskr. ordf.¹⁾
(se nedan); *Bergholtz, D. A., föreståndare;
*Borgström, A. G. S., justitieråd, kyrko-
vård; *Kihlberg, A. R., järnvägstjänsteman;
Lennström, J. A., posttjänsteman; Sandström,
K. G. A., notarie, stadsfullm.; *Simson, C.
G:son, besökare, kyrkovård; Trönberg,
P., överlärare; en vakant.

Suppleanter: Adling, A. A:son, byggnadsingen-
jör; *Andersson, A. A., spekerihandlare; *Berg,
L. H., kamrerare; Fredriksson, N., undervis-
ningsråd; *Häggqvist, G. P. E., professor;
*Jonsson, E. A., försäkringstjänsteman; Moss-
berg, K. W. R., civilingenjör, stadsfullm.;
Tinggren, G. A., undersökare.

Kyrkonotarie.

Eckerström, I. J. B. A. A. E., kamrerare; t.
Norr 235 26.

En räkenskapsförare, ett skrivbiträde.

Församlingens skolråd.

Se sid. 193.

Församlingsbibliotekets styrelse.

Se sid. 374.

¹⁾ Av konsistoriet förordnad som ordförande
i Kungsholms och St Görans församlingars för-
enade kyrkoråd och förenade skolråd (jfr ovan).

Församlingens revisorer.¹⁾

För kyrkorådet.

Abenius, H. V., revisor; Larson, G. A., yrkes-
lärare; Lovén, N. W., kurator; Stjerneberg,
P. O. W., kamrerare.

Suppleanter: Kallin, J., målare; Malmvik, A.
G. G., kamrerare; Thorell, G. A. S., sysslo-
man; en vakant.

För skolrådet.

Abenius, H. V., revisor; Hallberg, K. H. V.,
murare; Malmström, A., kassör; Åstrand, C.
F., kvarnarbetare.

Suppleanter: samma som för kyrkorådet (se
ovan).

Kyrkoherde.

Larsson, C. V.

Komministrar.

Ramsten, B. A.; Kihlstedt, G.

Ständig adjunkt.

Vakant, t. j. f. Heldt, T. E. O.

Klockare, kantor och kyrkofogde.

Sandberg, G. V.

Organist.

Skarby, J. E.

Diakonissa.

(*Hantverkaregatan 10, C.; t. Kungsh. 1 22;*
mottagning: Hantverkaregatan 6 (ingång
från kyrkogården), C., alla vardagar, utom
tisdagar, 9—10 f. m.; t. Kungsh. 89 38.)

Nilsson, Almina G.

Kyrkovaktmästare.

Gustafsson, N. E.

St Görans församling.

Expedition: Fleminggatan 56, C.; t.
Kungsh. 75 82 (exp.), Kungsh. 75 89 (kyr-
koherden); expeditionstid: vardagar 10—11
f. m. samt t. v. helgfria fredagar 7,30—
8,50 e. m.

St Görans församling utbröts fr. o. m. den
1 jan. 1925 ur Kungsholms församling (jfr ovan
under denna församling) och utgör fr. o. m.
den 1 maj 1925 eget pastorat. Församlingens
kyrka, till vilken grunden lades år 1906, och
som uppfördes huvudsakligen av donerade med-
del, invigdes år 1910.

Stat år 1928 (gemensam för Kungsholms och
St Görans församlingar). Utgifter: 338,602 kr.;
inkomster: 20,900 kr.

¹⁾ För granskning av Kungsholms och St
Görans församlingars gemensamma räkenskaper
(jfr ovan och sid. 353).

Utdebitering pr $\frac{1}{10}$ bevilningskrona.
Till kyrkokassan 22 öre, till prästerskapets
avlönning 10 öre, till skolkassan 7 öre och till
församlingsbiblioteket 5 öre.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lön
8,000 kr., tillfällig löneförbättring 800 kr.,
särskilt lönetillägg 120 kr., fyllnadsersättning
1,425 kr., hyresersättning. Två komminist-
rar: lön 5,000 kr., tillfällig löneförbättring 700
kr., särskilt lönetillägg 75 kr., hyresersättning,
till förste komministern dessutom fyllnadsersätt-
ning 2,118 kr. Ständig adjunkt: lön 2,500
kr., tillfällig löneförbättring 300 kr., särskilt
lönetillägg 46:50 kr., ersättning för bostad och
vivre 3,000 kr. Kyrkonotarie: arvode 800
kr. Räkenskapsförare: arvode 800 kr. Skriv-
biträde: arvode 1,200 kr. Klockare: lön
1,200 kr. Organist: lön 2,000 kr. Kantor:
arvode 500 kr. Kördirekt: arvode 1,500 kr.
Diakonissa: arvode 780 kr., fri bostad (dess-
utom avgift till diakonissanstalten). Kyrko-
vaktmästare: lön 1,500 kr., för städning m. m.
1,700 kr., fri bostad. — Till församlingens
prästerliga befattningshavare utgår dyrtidstillägg
enligt av kungl. maj:t och riksdagen fastställda
grunder samt till övriga befattningshavare dels ett
fast dyrtidstillägg med 33 $\frac{1}{3}$ % av den kontanta
avlönningen, dels förligt tillägg i överensstämmelse
med för stadens befattningshavare gällande grunder.

Församlingens kyrkoråd.

Norrländer, Å. H., vice pastor, självskr. ordf.
(se nedan); *Allard, O. E., ingenjör, kyrko-
värd; Edberg, F. O., spårvägsman, kyrko-
värd; Fredriksson, K. J., köksbiträde; *Her-
mansson, K. T. E., vaktmästare; Hessler,
A. A. H., sekreterare; Johansson, E. I., verk-
mästare; *Ringkvist, K. I., badare; *Wahlström,
E. O., slipare.

Suppleanter: *Anderberg, C. J., lagerchef;
Andersson, A. R., metalltryckare; *Lundholm,
N. E., kriminalöverkonstapel; *Mobert, C. E.,
hantverksföreståndare; Pettersson, G. A., ty-
pograf; Pravitz, A. G. F., redaktör; Schöldt,
K. J., övermaskinist; *en vakant.

Kyrkonotarie.

Lillieros, J., civilassessor; t. Kungsh. 23 44.

En räkenskapsförare, ett skrivbiträde.

Församlingens skoloråd.

Se sid. 193.

Församlingsbibliotekets styrelse.

Se sid. 374.

Församlingens revisorer.

Revisionen avser Kungsholms och S:t Görans
församlingars gemensamma räkenskaper; till
revisorer har S:t Görans församling utsett
samma personer som Kungsholms församling
(se sid. 352).

Kyrkoherde.

Vakant.

Vice pastor.

Norrländer, Å. H. (se nedan).

Komministrar.

Lindberg, J.; Norrländer, Å. H. (se ovan).

Ständig adjunkt.

Skoglund, S. A. G.

Klockare.

Larsson, B. K. S. (se nedan).

Organist.

Sjörin, H.

Kantor och kördirekt.

Lundvik, H.

Diakonissa.

(Arbetaregatan 20, C; t. Kungsh. 24 08;
mottagning: i S:t Görans kyrka alla var-
dagar, utom tisdagar, 9—10 f. m.; t. Norr-
238 37.)

Sondén, Elin.

Kyrkovaktmästare.

Larsson, B. K. S. (se ovan).

Adolf Fredriks församling.

*Expedition: Kammakaregatan 30, Va.;
t. 137 75, Norr 70 76; expeditionstid:
vardagar 10—11 f. m. samt (utom juni—
aug.) helgfria fredagar 7—8 e. m.*

Nuvarande Adolf Fredriks församling hörde
först under Klara. År 1673 byggdes emellertid
på den plats, där Adolf Fredriks kyrka nu lig-
ger, ett kapell, S:t Olofs kapell, och då detta
år 1675 invigdes, anvisades den del av försam-
lingen, som låg norr om Kammakaregatan, bänk-
platser i detta kapell. År 1773 fick denna trakt
av Klara församling bilda egen församling, upp-
kallad efter konung Adolf Fredrik, och följande
år blev församlingens kyrka färdig, uppbyggd
omkring det gamla kapellet. Enligt beslut av
kungl. maj:t den 2 juni 1905 delades försam-
lingen den 1 maj 1906 i trenne församlingar:
Adolf Fredriks, Gustav Vasa och S:t Matteus.
Stat år 1928. Utgifter: 222,225:12 kr.;
inkomster: 8,300 kr.

Utdebitering pr $\frac{1}{10}$ bevilningskrona.
Till kyrkokassan 45 öre, till prästerskapets av-
löning 10 öre och till skolkassan 4 öre.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lön 8,000
kr., tillfällig löneförbättring 800 kr., särskilt
lönetillägg 120 kr., fri bostad. Två kommi-
nistrar: lön 5,000 kr., tillfällig löneförbät-
tring 700 kr., särskilt lönetillägg 75 kr., fri
bostad. Ständig adjunkt: lön 2,500 kr.,
tillfällig löneförbättring 300 kr., särskilt lönetil-
lägg 46:50 kr., ett ålderstillägg 300 kr., ersätt-
ning för vivre 3,000 kr., fri bostad. Kyrko-

Kyrkl.
in-
stitu-
tioner.

Kyrkl. in-stitutioner. notarie: arvode 800 kr. Bokförare: lön 800 kr. Klockare: lön 3,500 kr., två ålderstillägg, vardera å 500 kr., fri bostad. Organist: lön 2,600 kr., två ålderstillägg, vardera å 500 kr., personligt lönetillägg 800 kr. Kantor: lön 2,600 kr., två ålderstillägg, vardera å 500 kr., personligt lönetillägg 800 kr. Församlingssystem: arvode 1,500 kr., fri bostad (dessutom avgift till diakonissanstalten). Kyrkovaktmästare: lön 3,000 kr., två ålderstillägg, vardera å 300 kr., fri bostad. — Dessutom utgår till församlingens prästerliga befattningshavare dyrtidstillägg enligt av kungl. maj:t och riksdagen fastställda grunder samt till övriga befattningshavare (med undantag av församlingssystemen) rörligt tillägg i överensstämmelse med för stadens befattningshavare gällande grunder.

Församlingens kyrkoråd.

Mannström, C. O., vice pastor, självskr. ordf. (se nedan); ***Andersson**, O. A., posttjänsteman; **Ekman**, V. R., direktör; ***Falk**, S. G., direktör, stadsfullm.; ***Hedborg**, J. W. J:son, köpman; **Johannesson**, E. A. V., justerare; ***Klint**, J. A., fabrikör, kyrkovård; **Lagergrehn**, G. L., direktör, kyrkovård; **Rathsman**, J. C. N., grosshandlare.

Kyrkonotarie.

Ljungman, C. J. D., auditör; t. Norr 245 46.
En bokförare.

Församlingens skolråd.

Se sid. 194.

Församlingens revisorer.

Axi, S. G. E., revisor; **Gunnarson**, P. E., bankkamrerare; **Moon**, A. F. G., posttjänsteman. **Suppleanter:** **Almgren**, S. V., grosshandlare; **Säaf**, L. G., förste postiljon.

Kyrkoherde.

Vakant.

Vice pastor.

Mannström, C. O. (se nedan).

Komministrar.

Wallstersson, K. E.; **Wolffbrandt**, E. G.

Ständig adjunkt.

Mannström, C. O., tjl. (se ovan), *tj. Stenberg*, Hj. A.

Klockare.

Kvarzell, J. A.

Kantor.

Arrhenius, B. A. A.

Organist.

Nordqvist, G. L.

Församlingssystem.

(Saltmätaregatan 1, Va.; t. Norr 41 45; mottagningstid: alla vardagar, utom onsdagar, 9—10 f. m.)

Molin, Märta C.

Kyrkovaktmästare.

Andersson, A. R.

Gustav Vasa församling.

Expedition: Västmannagatan 63, Va.; t. 855 82, 849 77; kyrkoherdens arbetsrum Norr 38; expeditionstid: vardagar 10—11 f. m. samt (utom juni—aug.) helgfria fredagar 6,30—7,30 e. m.

Församlingen skildes från Adolf Fredriks församling den 1 maj 1906 (se ovan under denna församling), och i juni s. å. invigdes den nyuppförda kyrkan.

Stat år 1928. Utgifter: 293,312:42 kr.; inkomster: 119,930 kr.

Utdebitering pr ¹/₁₀ bevilningskrona. Till kyrkokassan 38 öre, till prästerskapets avlöning 9 öre och till skolkassan 3 öre.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lön 8,000 kr., tillfällig löneförbättring 800 kr., särskilt lönetillägg 120 kr., fri bostad. Två komministrar: lön 5,000 kr., tillfällig löneförbättring 700 kr., särskilt lönetillägg 75 kr., fri bostad. Ständig adjunkt: lön 2,500 kr., tillfällig löneförbättring 300 kr., särskilt lönetillägg 46:50 kr., ett ålderstillägg 300 kr., ersättning för vivre 3,000 kr., fri bostad. Kyrkonotarie: arvode 600 kr. Bokförare: arvode 800 kr. Skrivbiträde: arvode 2,500 kr. Klockare: lön 2,600 kr., fri bostad. Kantor: lön 2,000 kr. Organist: lön 2,000 kr., två ålderstillägg, vardera å 500 kr., personligt lönetillägg 500 kr. (utan dyrtidstillägg därå). En diakonissa: arvode 780 kr., fri bostad (dessutom avgift till diakonissanstalten); en diakonissa: avlönad av fattigvårdsstyrelsen. En kyrkovaktmästare: lön 1,250 kr., fyra ålderstillägg, vardera å 150 kr., fri bostad. — Dessutom utgår till församlingens prästerliga befattningshavare dyrtidstillägg enligt av kungl. maj:t och riksdagen fastställda grunder samt därjämte till kyrkoherden och komministrarerna rörligt lönetillägg enligt för stadens befattningshavare gällande grunder, ehuru med reduktion av procentalen, för kyrkoherden med 4 enheter och för komministrarerna med 9 enheter. Till samtliga icke prästerliga befattningshavare (med undantag av skrivbiträdet och diakonissan) utgår dels ett fast dyrtidstillägg med 33¹/₃ % av den kontanta avlöningen, dels rörligt tillägg i överensstämmelse med för stadens befattningshavare gällande grunder.

Församlingens kyrkoråd.

Hallberg, H. E., kyrkoherde, självskr. ordf. (se nedan); **Ekman**, C. G., bankdirektör, kyr-

kovård; *Fredrikson, K. G. A., besökare; *von Friesen, F. H., kamrerare; *Hallström, K. L. F., tjänsteman; Lindberg, G. E., f. d. hamnfogdeinspektör; Linderqvist, C. J., tjänsteman; *Olsson, F. T., direktör; Sällström, G. F. W., ingenjör, kyrkovård.

Kyrkonotarie.

Falkenberg, A. C. M., frih., kanslisekreterare; t. 788 99.

En bokförare, ett skrivbiträde.

Församlingens skolråd.

Se sid. 194.

Församlingens revisorer.

Persson, L., kamrerare; Rönne, C. N., f. d. kamrerare; Welander, A. S., snickare.

Suppleanter: Björlin, P., grosshandlare; Flodin, C. A., f. d. ombudsman.

Kyrkoherde.

Hallberg, H. E.

Komministrar.

Ankar, G. A.; Edsman, J. E.

Ständig adjunkt.

Lund, B. A.

Klockare.

Wærner, A. S.

Kantor.

Algård, E. O. B.

Organist.

Olsson, O. E.

Diakonissor.

(Gemensamma för församlingen och fattigvårdsstyrelsen: Västmannagatan 63, Va.; t. 855 82, 849 77, Norr 956; mottagningstid: tisdagar, fredagar och lördagar 9—11 f. m.)

Norrbom, Karin M.; Olsson, J. (Nanna).

Kyrkovaktmästare.

Aspe, G. F.

Matteus församling.

Expedition: Västmannagatan 92, Va.; t. 864 99 (exp.), 854 91, Norr 214 50 (kyrkoherdens expeditionsrum); expeditionstid: vardagar 10—11 f. m.

Församlingen skildes från Adolf Fredriks församling den 1 maj 1906 (jfr ovan under denna förs.). En kyrka hade redan före delningen blivit uppförd och invigd år 1903. Kyrkan har åren 1923 och 1924 undergått en omfattande om- och tillbyggnad.

Stat år 1928. Utgifter: 294,232: 48 kr.; inkomster: 33,237: 09 kr.

Utdebitering pr $\frac{1}{10}$ bevilningskrona. Kyrkl. in-stitutioner.
Till kyrkokassan 25 öre, till prästerskapets avlönning 7 öre, till skolkassan 7 öre och till församlingsbiblioteket 2 öre.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lön 8,000 kr., tillfällig löneförbättring 800 kr., särskilt lönetillägg 120 kr., fri bostad. Tre komministrar: lön 5,000 kr., tillfällig löneförbättring 700 kr., särskilt lönetillägg 75 kr., fri bostad. Ständig adjunkt: lön 3,000 kr., tillfällig löneförbättring 300 kr., särskilt lönetillägg 46: 50 kr., två ålderstillägg, vardera å 300 kr., ersättning för vivre 2,500 kr., fri bostad. Kyrkonotarie: arvode 1,000 kr. Bokförare: arvode 1,000 kr. Två skrivbiträden: arvode 2,500, resp. 2,400 kr. Klockare och kantor: lön 4,200 kr., ett ålderstillägg 500 kr., fri bostad. Organist: lön 3,500 kr. Två diakonissor: arvode 2,000 kr., fri bostad eller hyresersättning (dessutom avgift till diakonissanstalten). Förste kyrkovaktmästare: lön 3,500 kr., fri bostad. Andre kyrkovaktmästare: lön 3,200 kr., fri bostad. — Dessutom utgår dyrtidstillägg till församlingens samtliga befattningshavare (med undantag av kyrkonotarien, bokföraren och skrivbiträdena) enligt de grunder, som av kungl. majt; och riksdagen fastställts för dyrtidstillägg åt vissa prästerliga befattningshavare.

Församlingens kyrkoråd.

Berglund, A. A. T., kyrkoherde, självskr. ordf. (se nedan); *Borgström, J. W., spårvägsman; *Carlgrén, W., lektor; *Karlén, O. J., förtroendemän; *Kihlmark, R. R., direktör, kyrkovård; Kleist, J. B. A., ingenjör, kyrkovård; Lindén, K. J. V., ingenjör; Wessman, f. Svensson, Signe A. M., fru; Vestin, K. G., snickeriarbetare.

Suppleanter: Christerson, L., direktör; Färnlöf, J. G., grosshandlare; *Jacobson, T. A., intendent; Johansson, A. R., assistent, stadsfullm.; Larsson, E. A., chaufför; *Lundstedt, J. H., chaufför; *Palm, A. A. E., major; *Wallin, H. E., kassör.

Kyrkonotarie.

Sahlin, E. C., tf. konsistorienotarie; t. Söder 120 80.

En bokförare, två skrivbiträden.

Församlingens skolråd.

Se sid. 194.

Församlingsbibliotekets styrelse.

Se sid. 374.

Församlingens revisorer.

Borg, C. H., svarvare; Eriksson, E. G. E., järnvägstjänsteman; Lindblad, G., direktör.

Suppleanter: Hellström, P. M., snickeriarbetare; Lundberg, O. T. V., tf. centraluppbördsman.

Kyrkl. in-stitutioner. *Kyrkoherde.*
Berglund, A. A. T.
Komministrar.
Holmbäck, A. J.; Wikmark, C. R.; Gunnard, O. B.

Ständig adjunkt.
Wiklund, E. V.
Klockare och kantor.
Ahlberg, D. J.

Organist.
Althén, K. R.
Diakonissor.
(Matteuskyrkan, Vanadisvägen 33—35,
Va.; mottagningstid: alla vardagar, utom
lördagar, 9—10 f. m.)
Stensgård, Ester A. V.; t. 804 19; Anderson,
Hanna E.; t. Vasa 28 18.

Förste kyrkovaktmästare.
Hanning, F. O.
En andre kyrkovaktmästare.

Jakobs församling.

*Expedition: Jakobsgratan 2, C.; t. 5 39,
Norr 69 50; expeditionstid: vardagar 10
—11 f. m.*

Jakobs kyrka omtalas i urkunder från trettonhundratalets mitt. Jakobs församling var i början förenad med Solna. Den gamla kyrkan nedrevs av Gustav Vasa, varefter alla invånarna på Norrmalm begagnade sig av Klara kyrka. En ny kyrka började byggas under Johan III:s tid, men avstannade arbetet vid hans död, och kyrkan invigdes först 1643. Samma år, den 25 november, delades Norrmalm i två församlingar, Klara och Jakobs, med Brunkeberg som gräns. Denna delning ägde orubbat bestånd till 1671, då de av Norrmalms invånare, som bodde omkring S:t Johannis kapell (»Kungsbacksboerne») bildade egen församling med av ärkebiskopen men icke av konsistoriet erkänd kyrkoherde. Denna delning upphörde emellertid snart och »Kungsbacksboerne» fingo i stället gudstjänstlokal i S:t Olofs kapell under Klara församling. År 1672 skildes Ladugårdslandet från Jakobs församling, dock utan egen präst, då Ladugårdslandet skulle skötas och förstas av amiralitetspredikanterna under kyrkoherdens i Jakob inseende såsom »superintendent vid amiralitetet». Sedan amiralitetet i början på 1680-talet flyttats till Karlskrona, skildes Jakob och Ladugårdslandet fullständigt 1696. (Jfr sid. 370.)

Den 1 maj 1907 skildes Jakobs och Johannes församlingar.

Stat år 1928. Utgifter: 267,000 kr.; inkomster: 39,000 kr.

Utdebitering pr 1/10 bevilningskrona.
Till kyrkokassan 24 öre och till prästerskapets avlöning 2 öre.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lön 8,000 kr., tillfällig löneförbättring 800 kr., särskilt lönetillägg 120 kr., fri bostad. Komminister: lön 5,000 kr., tillfällig löneförbättring 700 kr., särskilt lönetillägg 75 kr., fri bostad. Ständig adjunkt: lön 2,500 kr., tillfällig löneförbättring 300 kr., särskilt lönetillägg 46:50 kr., två ålderstillägg, vardera å 300 kr., ersättning för vivre 2,000 kr., fri bostad. Komministeradjunkt: lön 4,000 kr., därav från kyrkofonden 1,800 kr., fri bostad. Kyrkonotarie: arvode 1,200 kr. Räkenskapsförare: lön 2,000 kr. Skrivbiträde: lön 2,000 kr. Klockare: lön 3,500 kr., personligt lönetillägg 500 kr., fri bostad. Organist: lön 2,500 kr. Kantor: lön 2,000 kr., ett ålderstillägg 500 kr. Diakonissa: arvode 2,400 kr., fri bostad (dessutom avgift till diakonissanstalten). Kyrkovaktmästare: lön 1,800 kr., fri bostad. — Dessutom utgår till församlingens präster och övriga befattningshavare (utom diakonissan) dyrtidstillägg med 75 % av den kontanta avlöningen.

Församlingens kyrkoråd.

Andræ, S. E. J., kyrkoherde, självskr. ordf. (se nedan); *Haak, O. K., direktör, kyrkovärd; Lindberg, L. U. R., bruksägare; *Ottergren, J. F., direktör, R. Undquist, C. A., rådmän, kyrkovärd; *Sjögren, J. O., direktör; Wachtmeister, E. H., greve, överstekammarjunkare.
*Suppleant: *Reuterskiöld, C. B., major; Andersson, K. M., övermaskinist.*

Kyrkonotarie.

Afzelius, A. C. A., rådmän; t. Brevik 77.

En räkenskapsförare, ett skrivbiträde.

Församlingens skolråd.

Se sid. 195.

Församlingens revisorer.

Fryckstrand, H., grosshandlare; von Hofsten, E. G. N., direktör; Norström, C., advokat.
Suppleant: Janson, S. A., frisörmästare.

Kyrkoherde.

Andræ, S. E. J.

Komminister.

Rosenius, P. J.

Ständig adjunkt.

Jonsson, G. A.

Komministeradjunkt.

Buréus, B. G. E.

Klockare.

Gustafsson, A. M.

Organist.

Åhlén, G. W.

Kantor.

Malm, E. G. V.

*Diakonissa.**(Jakobsgatan 4, C.; t. Norr 209 33; mot-
tagningstid: alla vardagar 9—11 f. m.)*

Unger, Ingegerd E.

Kyrkovaktmästare.

Björklund, A. T.

Johannes församling.*Expedition: Kammakaregatan 12, Va.;
t. 7180, Norr 9 09; expeditionstid: var-
dagar 10—11 f. m. samt (utom juni—aug.)
helgfria fredagar 7,30—8,30 e. m.*

Enligt traditionen anlade Magnus Ladulås 1286 nära den plats, där Johannes kyrka nu ligger, ett hospital och ett kapell, som till rid-daren S:t Georgs ära kallades S:t Görans kapell. På 1450-talet utlades en del av kapellets tomt till begravningsplats åt Jakobs församling, medan dess kyrkogård till stor del var utlagd till Kungsträdgården. Sedan Gustav Vasa 1527 låtit nedriva kapellet, låg tomten i mer än hundra år öde och namnet förvandlades till Brunkebergs-kyrkogården. På 1630-talet byggdes där emellertid ett gravkapell, som även användes till gudstjänstlokal för kronans manskap. Först 1671 började det användas till gudstjänster för församlingen under den tid förslag var å bane att skilja Jakobs och Johannes församlingar (jfr ovan under Jakobs församling). Under Gustav III:s tid lades grunden till en ny kyrka, men avstannade arbetet snart. År 1890 invigdes en ny kyrka på platsen, och den 1 maj 1907 skildes församlingen från Jakobs. År 1904 invigdes vid Vanadislund en ny kyrka, S:t Stefans-kyrkan, vilken åren 1925—1926 undergått en omfattande restauration.

Stat år 1928. Utgifter: 231,520 kr.; inkomster: 30,120 kr.

Utdebitering pr 1/10 bevilningskrona. Till kyrkokassan 28 öre, till prästerskapets av-löning 10 öre samt till skolkassan och biblioteket 12 öre.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lön 8,000 kr., tillfällig löneförbättring 800 kr., särskilt lönetillägg 120 kr., fyllnadsersättning 1,000 kr., fri bostad. Tre komministrar: lön 5,000 kr., tillfällig löneförbättring 700 kr., särskilt lönetillägg 75 kr., fyllnadsersättning 1,000 kr., fri bostad. Ständig adjunkt: lön 2,500 kr., tillfällig löneförbättring 300 kr., sär-skilt lönetillägg 46: 50 kr., ett ålderstillägg 300 kr., ersättning för vivre 3,000 kr., fri bostad. Kyrkonotarie: arvode 1,120 kr. Kyrkokam-rerare: arvode 2,400 kr. Klockare och kyr-

kofogde: lön 4,200 kr., dessutom tre ålders-tillägg, vardera å 330 kr., fri bostad. Organist vid Johannes kyrka: lön 2,880 kr., dessutom två ålderstillägg, vardera å 300 kr. Organist och kantor vid Stefanskyrkan: lön 2,880 kr. Biträdande organist i församlingen: lön 2,160 kr., dessutom tre ålderstillägg, vardera å 300 kr. Kantor vid Johannes kyrka: lön 2,880 kr., dessutom tre ålderstillägg, vardera å 300 kr. Diakon: lön 3,500 kr., fri bostad. Två diakonissor: arvode 1,380 kr., fri bostad (dessutom avgift till diakonissanstalten). Kyrko-vaktmästare vid Johannes kyrka: lön 2,400 kr., dessutom två ålderstillägg, vardera å 300 kr., fri bostad. Kyrkovaktmästare vid Ste-fanskyrkan: lön 2,400 kr., dessutom ett ålders-tillägg å 300 kr., fri bostad. — Dessutom utgår till församlingens prästerliga befattningshavare dyrtidstillägg enligt av kungl. maj:t och riksdagen fastställda grunder samt till övriga befattnings-havare rörligt tillägg i överensstämmelse med för stadens befattningshavare gällande grunder.

Församlingens kyrkoråd.

Öhman, K., kyrkoherde, självskr. ord f. (se nedan); *Andersson, J. Eric, spårvägsman; Cederlund, J. A., direktör; *Enequist, J. N., direktör; Hjort, C. A., direktör; *Hjorth, J. E., direk-tör, stadsfullm., kyrkovård; Johansson, K., möbelsnickare; Jonsson, A., handlande; Se-bardt, C., prakt. läkare; *Wassberg, A., f. d. överlärare, kyrkovård; *Widén, J., f. d. lands-hövding.

Kyrkonotarie.

Engellau, I. L., advokat; t. »tändsticksbolaget».

Kyrkokamrerare.

Bellström, N. E. G.; expedition: Kammakarega-tan 12, n. b., Va.; mottagning: första var-dagen i varje månad samt den 30 dec., event. närmast följande vardag, kl. 9—10 f. m.; t. 135 47.

Församlingens skolråd.

Se sid. 195.

Församlingsbibliotekets styrelse.

Se sid. 375.

Församlingens revisorer.

Johansson, J. H., renhållningsarbetare; Kihlström, O., kontorschef; Lundkvist, F., järnsvarvare. *Suppleanter:* Nyman, H., kassör; Dahl, J. A., smed.

Kyrkoherde.

Öhman, K.

Komministrar.

Lignell, E.; Wenner, P. A.; Ring, G. E. T.

Kyrkl. in- stitu- tioner.

Folke, E. T.

Ständig adjunkt.

Klockare och kyrkofogde.

Jansson, C. H. T.

Organister.

Hultstrand, O. T. G. (Johannes kyrka); **Gustafson, J. E.** (se nedan) (Stefanskyrkan); **Wahlstedt, Edla** (biträdande organist i församlingen).

Kantorer.

Wiklund, V. (Johannes kyrka); **Gustafson, J. E.** (se ovan) (Stefanskyrkan).

Diakon och diakonissor.

(*Frejgatan 31, Va.; t. Vasa 18 02, Norr 297 84; mottagningstid: alla vardagar, utom onsdagar, 8—10 f. m.*)

Månsson, G.; Törneblad, M. C. (Mia); **Claesson, Ruth D. C.**

Kyrkovaktmästare.

Boman, B. R. V. (Johannes kyrka), t. Norr 10 26; **Wittenström K. A.** (Stefanskyrkan), t. Vasa 77 98.

Engelbrekts församling.

Expedition: Östermalmsgatan 67, Ö.; t. 108 03 (expeditionen), 778 47 (kyrkoherden), Norr 193 11 (klockaren), Norr 193 12 (kontorsskrivaren); expeditionstid: vardagar (utom lördagar) 10—11 f. m. samt helgfria fredagar 6,30—7,30 e. m.

Församlingen skildes från Hedvig Eleonora den 1 maj 1906 (jfr nedan under denna förs.). Grund till en kyrka för församlingen lades den 14 maj 1910; kyrkan invigdes den 25 januari 1914. Ett kapell i Hjorthagen invigdes den 25 mars 1909.

Stat år 1928. Utgifter: 371,033; 50 kr.; inkomster: 6,250 kr.

Utdebitering pr 1/10 bevilningskrona. Till kyrkokassan 36 öre, till prästerskapets avlöning 5 öre och till skolkassan 5 öre.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lön 8,000 kr., tillfällig löneförbättring 800 kr., särskilt lönetillägg 120 kr., fyllnadsersättning med sådant belopp, att samtliga kontanta avlöningsförmåner, inklusive dyrtidstillägg (se nedan), uppgå till 13,000 kr., fri bostad. Tre komministrar: lön 5,000 kr., tillfällig löneförbättring 700 kr., särskilt lönetillägg 75 kr., fyllnadsersättning med sådant belopp, att samtliga kontanta avlöningsförmåner, inklusive dyrtidstillägg (se nedan), uppgå till 9,000 kr., fri bostad. Kyrkonotarie: arvode 1,600 kr. Kontorsskrivare: lön 2,640 kr. Klockare: lön 2,500 kr., fri bostad. Organist i Engelbrekts-

kyrkan: lön 3,780 kr., dessutom tre ålderstillägg, vardera å 300 kr. Kantor i Engelbrektskyrkan: lön 3,780 kr., dessutom tre ålderstillägg, vardera å 300 kr. Organist och kantor i Hjorthagskyrkan: lön 3,060 kr. Diakonissa: arvode 1,600 kr., fri bostad (dessutom avgift till diakonissanstalten). Förste kyrkovaktmästare i Engelbrektskyrkan: lön 2,940 kr., fri bostad.¹⁾ Andre kyrkovaktmästare i Engelbrektskyrkan: lön 2,450 kr., fri bostad. Kyrkovaktmästare i Hjorthagskyrkan: lön 2,900 kr., fri bostad. — Till församlingens prästerliga befattningshavare utgår dyrtidstillägg enligt av kungl. maj:t och riksdagen fastställda grunder.

Församlingens kyrkoråd.

Lindgren, J., kyrkoherde, självskr. ordf. (se nedan); **Hallendorff, C. J. H.**, professor; **Johansson, N. J. A.**, byggmästare; **Lind, G. H.**, trädgårdsdirektör, kyrkovärd; **Lindgren, G. A. H.**, hovintendent; **Magnuson, P. K.**, förgyllare, stadsfullmäktig; **Odencrants, L. A.**, bankdirektör, kyrkovärd; **Planting-Gyllenbåga, E. J. C.**, regeringsråd; **Wickström, C. T.**, cementarbetare. *Suppleanter:* **Jansson, P. J.**, arbetsförmän; **Boije, K. E.**, målarmästare; **Holmgren, K. G.**, kamrerare; **Lind, N. G. C.**, bokhållare; **Höglund, C. H.**, grosshandlare; **Lundh, E. V. R.**, maskinist; **Carlander, A.**, herr; **Adolfsson, E. G. T.**, gasverksarbetare.

Kyrkonotarie.

Åkerman, G. A., kansliråd; t. 105 94.
En kontorsskrivare.

Församlingens skolråd.

Se sid. 196.

Församlingsbibliotekens styrelser.

Se sid. 375.

Församlingens revisorer.

Florin, C. L., trädgårdsdirektör; **Löfgren, A.**, sekreterare; **Morén, K. E.**, förste intjör. *Suppleanter:* **Adolfsson, S. F.**, gasverksförmän; **Bernström, B. D.**, grosshandlare.

Kyrkoherde.

Lindgren, J.

Komministrar.

Lindh, A.; Arbin, E. V.; Kyhlberg, G.

Klockare.

Åhlén, D. M. (se nedan).

Organist

(i Engelbrektskyrkan).

Lindberg, O. F.

¹⁾ Med nuvarande förste kyrkovaktmästarens avgång den 30/6 1928 skall andre kyrkovaktmästarbefattningen indragas och lönen för förstnämnda befattning regleras.

Kantor

(i Engelbrektskyrkan).

Åhlén, D. M. (se ovan).

Organist och kantor

(i Hjorthagskyrkan).

Eklöf, J. E.

Diakonissa.

(Östermalmsgatan 67, Ö.; t. Norr 124 95; mottagningstid: alla vardagar, utom måndagar, 9—11 f. m.)

Sandström, Dagmar M. I.

Förste kyrkovaktmästare

(i Engelbrektskyrkan).

Granfelt, A. M. (t. o. m. $\frac{30}{100}$ 1928); Granfelt, F. M. (fr. o. m. $\frac{1}{17}$ 1928).

Kyrkovaktmästare

(i Hjorthagskyrkan).

Johannezon, A.

En andre kyrkovaktmästare (i Engelbrektskyrkan).¹⁾

Hedvig Eleonora församling.

Expedition: Jungfrugatan 2 (Storgatan 7), Ö.; t. 722 62 (expeditionen), 730 98 (kyrkoherden); expeditionstid: vardagar 10—11 f. m.

Ladugårdslandet hörde först under Jakobs församling. År 1656 ansåg Karl X Gustav lämpligt bygga en kyrka på Ladugårdslandet för amiralitetet, och lades grunden 1658, men avstannade bygget snart. En träkyrka uppbyggdes 1670 på amiralitetets bekostnad vid Storgatan. Den 17 april 1672 fick Ladugårdslandet bilda egen församling, till en början dock utan egna präster, då amiralitetspredikanterna under tillsyn av kyrkoherden i Jakob skötte själavården. (Jfr sid. 370.) Först sedan amiralitetet på 1680-talet flyttats till Karlskrona, blev skilsmässan 1696 fullständig. År 1730 återupptogs byggandet av stenkyrkan, som slutligen den 21 augusti 1737 blev invigd och kallad Hedvig Eleonora, sannolikt efter Karl X Gustavs gemål. Följande år nedrevs den provisoriska träkyrkan. Den 1 maj 1906 delades församlingen i tre: Hedvig Eleonora, Engelbrekts och Oscars församlingar.

Stat år 1928. Utgifter: 256,724: 24 kr.; inkomster: 31,800 kr.

Utdebitering pr $\frac{1}{10}$ bevillningskrona. Till kyrkokassan 35 öre, till prästerskapets avlön 7 öre och till skolkassan 2 öre.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lön 8,000 kr., tillfällig löneförbättring 800 kr., särskilt lönetillägg 120 kr., personligt lönetillägg med sådant belopp, att samtliga kontanta avlöningsförmåner, inklusive dyrtidstillägg (se nedan), uppgå till 13,000 kr., fri bostad. Två kom-

ministrar: lön 5,000 kr., tillfällig löneförbättring 700 kr., särskilt lönetillägg 75 kr., personligt lönetillägg med sådant belopp, att samtliga kontanta avlöningsförmåner, inklusive dyrtidstillägg (se nedan), uppgå till 9,000 kr., fri bostad. Ständig adjunkt: lön 2,500 kr., tillfällig löneförbättring 300 kr., särskilt lönetillägg 46: 50 kr., ersättning för bostad och vivre 3,000 kr., två ålderstillägg, vardera å 300 kr., personligt lönetillägg med sådant belopp, att samtliga kontanta avlöningsförmåner inklusive dyrtidstillägg (se nedan), uppgå till 8,000 kr., dessutom hyresersättning 1,500 kr. Kyrkonotarie: arvode 1,000 kr. Räkenskapsförare: arvode 1,000 kr. Klockare: lön 2,500 kr., fri bostad. Organist: lön 2,000 kr., två personliga ålderstillägg, vardera å 500 kr. Kantor: lön 2,000 kr. Diakonissa: arvode 960 kr., fri bostad (dessutom avgift till diakonissanstalten). Kyrkovaktmästare: lön 1,800 kr., personligt lönetillägg 500 kr., viss ersättning 400 kr., fri bostad. — Dessutom utgår dyrtidstillägg till församlingens prästerliga befattningshavare enligt av kungl maj:t och riksdagen fastställda grunder och till övriga befattningshavare enligt å kyrkostämman fastställda grunder.

Församlingens kyrkoråd.¹⁾

Källander, A. J., kyrkoherde, självskr. ordf. (se nedan); Bergendahl, A., f. d. kontorschef; Bergman, B. O., justitieråd; *Carlstedt, P., fabrikör, kyrkovård; *Edman, P. V., rådmann; Fellenius, K. G. G., tf. taxeringskommisarie, kyrkovård; *Friman, C. O., direktör; Hjort, G. V., ingenjör; *Hultström, J. D., bokbinderiäldre.

Kyrkonotarie.

Holmström, G. S., sekreterare i lantbruksstyrelsen; t. Söder 66 22.

En räkenskapsförare.

Församlingens skolråd.

Se sid. 196.

Församlingens revisorer.

Ericsson, G. L., byggnadsingenjör; Granqvist, B. O., kamrerare; Svensson, Thyra E. L., aukt. revisor. Suppleanter: Anderson, F. E. F., fabrikör; Björkenstam, S. W., tf. notarie.

Kyrkoherde.

Källander, A. J.

Komministrar.

Schröderheim, E. P.; Arborelius, E. T.

Ständig adjunkt.

Bergman, E. H. F.

Klockare.

Vakant.

¹⁾ Valet av ledamöter i kyrkorådet för åren 1928—1929 har överlagats hos konsistoriet.

¹⁾ Se noten å föreg. sida.

**Kyrkl.
in-
stitu-
tioner.**

Blom, O. L.

Organist.

Kantor.

Vakant, *tjff.* Wikstrand, C. C.

Diakonissa.

(Församlingshuset, Jungfrugatan 2, Ö.;
t. 739 55; mottagningstid: alla vardagar
9—10 f. m.)

Olson, Ellen M.

Kyrkovaktmästare.

(Jungfrugatan 2, Ö.; t. 758 09).

Jansson, A. V.

Oscars församling.

*Expedition: Fredrikshovsgatan 3, Ö.;
t. 719 47, Norr 72 92; expeditionstid: var-
dagar 10—11 f. m.*

*Församlingshyddan: Lovisagatan 2 (in-
gång Storgatan 55), Ö.; t. Norr 144 80.*

Oscars församling avskildes från Hedvig Eleonora den 1 maj 1906 (se ovan under denna förs.). En kyrka, som erhöit namnet Oscarskyrkan, hade redan före delningen uppbyggts och invigts år 1903. Under åren 1920—1922 har en omfattande restaurering av kyrkans inre ägt rum.

Djurgårdskyrkan har förut begagnats till skola. Närmast för detta ändamål skänktes den år 1830 till »Djurgårdsförsamlingen» med rättighet att använda skolrummet och dess arkiv till kyrka och sakristia.

Stat år 1928. Utgifter: 238,966 kr.; inkomster: 64,020:28 kr.

Uttebitering pr 1/10 bevilningskrona. Till kyrkokassan 20 öre, till prästerskapets avlöning 4 öre och till skolkassan 2 öre.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lön 8,000 kr., särskilt lönetillägg 120 kr., tillfällig löneförbättring 800 kr., fri bostad. Två komministrar: lön 5,000 kr., särskilt lönetillägg 75 kr., tillfällig löneförbättring 700 kr., fri bostad. Ständig adjunkt: lön 2,500 kr., särskilt lönetillägg 46:50 kr., tillfällig löneförbättring 300 kr., två ålderstillägg, vardera å 300 kr., ersättning för vivre 3,000 kr., hyresbidrag 2,400 kr. Kyrkonotarie: arvode 900 kr. Räken-skapsförare: arvode 1,400 kr., lönetillägg 1,000 kr. Skrivbiträde: lön 1,800 kr., extra skrivhjälp 1,200 kr. Klockare: lön 2,000 kr., fri bostad. Organist: lön 2,000 kr., två ålders-tillägg, vardera å 500 kr. Organist i Djur-gårdskyrkan: lön 750 kr. Kantor: lön 2,000 kr. Diakonissa: arvode m. m. (inberäknat avgift till diakonissanstalten) 3,700 kr., fri bostad. Kyrkovaktmästare: lön 1,800 kr., lönetillägg 500 kr., ersättning för mistade inkomster 250 kr., fri bostad. En andre kyrko-vaktmästare: lön 1,850 kr. Vaktmästare och eldare: lön 2,000 kr., hyresbidrag 500 kr. — Dessutom utgår till församlingens präster-liga befattningshavare dyrtidstillägg enligt av

kungl. majt och riksdagen fastställda grunder samt till övriga befattningshavare ett fast dyrtids-tillägg med 33¹/₃ % av den kontanta avlöningen. Till såväl prästerliga som övriga befattnings-havare utgår därjämte rörligt tillägg i överens-stämmelse med för stadens befattningshavare gäl-lande grunder.

Församlingens kyrkoråd.

Bengtson, H. G. V., kyrkoherde, självskr. ordf. (se nedan); *Althin, N. P., byggmästare; Andersson, A. F., skomakare; Bjurström, O. V., linjeför-man; *Broman, J. W., direktör; *Ekman, A., krigsråd; *Indebetou, C. D. G., direktör; Le-wander, A. F. C. E., f. d. bruksdisponent, kyrkovård; *Malm, P. L., stadskamrerare, kyrkovård; Sjögren, J. E., hovrättsråd; Thulin, J. A., trädgårdsmästare.

Kyrkonotarie.

Törnell, E. R., registrator; t. 770 68.

En räkenskapsförare, ett skrivbiträde.

Församlingens skolråd.

Se sid. 197.

Församlingens revisorer.

Poignant, J. A., f. d. major; Sjögren, G. M., direktör; Sjöstedt, A. L. A., major.
Suppleanter: Wigstrand, J. E., bankkamrerare; Lundqvist, E. E. O., civilingenjör.

Kyrkoherde.

Bengtson, H. G. V.

Komministrar.

Aurelius, B. O.; Algård, N. S. H.

Ständig adjunkt.

Sundelin, R. U. J.

Klockare.

Vakant, *tjff.* Andersson, P. A. (se nedan).

Organister.

Vretblad, V. P. (Oscarskyrkan); Liljeholm, f. Skog, Anna S. (Djurgårdskyrkan).

Kantor.

Vakant, *tjff.* Otzen, K. O. A.

Diakonissa.

(Fredrikshovsgatan 3, Ö.; t. 719 47, Norr 72 92; mottagningstid: alla vardagar 9—10 f. m.)

Könsberg, Elsa C.

Kyrkovaktmästare.

Andersson, P. A. (se ovan).

En andre kyrkovaktmästare, en vakt-mästare och eldare.

Katarina församling.

Expedition: Högbergsgatan 15, Sö.; t. Söder 156 61, Söder 338 20; expeditionstid: vardagar 9—10,30 f. m. samt helgfria fredagar 7,30—8,30 e. m.

På den plats, där Kristian Tyrann år 1520 låtit bränna liken av de i Stockholms blodbad dödade jämte Sten Sture d. y:s lik, lät Johan III 1576 resa ett mindre kapell, som till minne av Sture kallades Sturekapellet. Karl X Gustav lät år 1656 lägga grunden till Katarina kyrka, sedan han två år förut förordnat om södra malmens delande i två församlingar, Maria och Katarina, den senare sannolikt uppkallad efter hans moder. År 1723 nedbrann kyrkan till grunden. Den återuppygdes emellertid omedelbart och invigdes på nytt den 18 nov. 1724.

Åren 1917—18 uppfördes genom sällskapet för främjande av kyrklig själavård, för insamlade gåvomedel och med bidrag från församlingen, en kyrka i Helgalunden avsedd att ersätta en provisorisk gudstjänstlokal på samma ställe. Kyrkan invigdes den 28 april 1918 under namnet *Allhelgonakyrkan*.

Den 1 maj 1917 avskildes en tredjedel av Katarina församling till en ny församling, benämnd Sofia församling (se nedan).

Stat år 1928. Utgifter: 302,054: 50 kr.; inkomster: 22,091: 50 kr.

Utdebitering per 1/10 bevillningskrona. Till kyrkokassan 43 öre, till prästerskapets avlöning 5 öre och till skolkassan 10 öre.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lön 8,000 kr., tillfällig löneförbättring 800 kr., särskilt lönetillägg 120 kr., fyllnadsersättning med sådant belopp, att samtliga kontanta avlöningsförmåner, inklusive dyrtidstillägg (se nedan), uppgå till 15,000 kr., fri bostad. Tre komministrar: lön 5,000 kr., tillfällig löneförbättring 700 kr., särskilt lönetillägg 75 kr., fyllnadsersättning med sådant belopp, att samtliga kontanta avlöningsförmåner, inklusive dyrtidstillägg (se nedan), uppgå till 9,000 kr., fri bostad, den ene t. v. personligt lönetillägg 1,000 kr. Två ständiga adjunkter: lön 2,500 kr., tillfällig löneförbättring 300 kr., särskilt lönetillägg 46: 50 kr., fyllnadsersättning med sådant belopp, att samtliga kontanta avlöningsförmåner, inklusive dyrtidstillägg (se nedan), uppgå till 6,700 kr., fri bostad. Kyrkonotarie: arvode 1,000 kr., personligt tillägg 600 kr. Kyrkoskrivare: arvode 2,640 kr., dessutom två ålderstillägg, vardera å 300 kr. Klockare och kyrkofogde: lön 4,350 kr., fri bostad. Organist vid Katarina kyrka: lön 4,000 kr. Organist vid Allhelgonakyrkan: lön 1,800 kr. Kantor: lön 3,400 kr., dessutom ett ålderstillägg å 300 kr. Fyra församlingssystrar: arvoden 3,300—2,400 kr., fri bostad. Kyrkovaktmästare: vid Katarina kyrka: lön 3,660 kr., fri bostad; vid Allhelgonakyrkan: lön 2,940 kr. — Dessutom utgår till församlingens präster dyrtidstill-

lägg enligt av kungl. maj:t och riksdagen fastställda grunder samt till övriga befattningshavare (med undantag av organisten vid Allhelgonakyrkan) rörligt tillägg i överensstämmelse med för stadens befattningshavare gällande grunder.

Enligt å kyrkostämman fattat beslut utgår till ledamöter av församlingens kyrkoråd och skolråd samt till församlingens revisorer (för kyrkorådet och skolrådet) dagtraktamente med 5 kr. per bevilstat sammanträde.

Församlingens kyrkoråd.

Landquist, C. A. E., kyrkoherde, självskr. ordf. (se nedan); **Blomberg**, A. W., grosshandlare; ***Bohlin**, J. A. S., kontorschef, kyrkovård; **Elméus**, C. K. J., arkitekt, stadsfullm.; ***Forssberg**, E. V., direktör, stadsfullm., kyrkovård; ***Hillström**, J. A. A., utkörare; ***Jansson**, f. Kling, Beda F., fru; **Larsson**, R., chaufför; ***Lindström**, K. A., poliskonstapel; **Ljunggren**, V., vedhandlare; **Lundin**, H., telefonreparatör; **Sandén**, F. G., konditor; ***Zetterlund**, C. R., kontorschef.

Kyrkonotarie.

Lundwall, S. A., advokat; t. Söder 335 40.

En kyrkoskrivare.

Församlingens skolråd.

Se sid. 197.

Församlingens revisorer.

För kyrkorådet.

Gard, A. F., advokat; **Larsson**, G. K., maskinist; **Månsson**, A. E., roteman. *Suppleant:* **Lundgren**, E. E. M., f. d. skräddarmästare.

För skolrådet.

Blomberg, G. W., civilingenjör; **Karlsson**, C. T., värmeledningsmaskinist; **Taubner**, K. W., kamrerare.

Suppleant: **Karlström**, K. H. E., direktör.

Kyrkoherde.

Landquist, C. A. E.

Komministrar.

Ahlfeldt, R. A.; **Edquist**, C.; **Gyberg**, P. J.

Ständiga adjunkter.

Dahl, H. H.; en vakant, *tj. Hoff*, J.

Klockare och kyrkofogde.

Berglöf, C. A. R., tjl., *tj. Lindgren*, F. J.

Organister.

Vakant, *tj. Björ*, D. W. (Katarina kyrka); **Haglund**, Alma R. (Allhelgonakyrkan).

Kantor.

Ralf, E. K.

Församlingssystrar.

Landquist, Hanna; **Rydén**, Greta K.; *Högbergsgatan 13, Sö.; t. Söder 138 43; mottagning: alla vardagar 8—9 f. m.*

**Kyrkl. in-
stitu-
tioner.** Lindgren, Karin C.; Östgötagatan 79, Sö.;
t. Söder 136 08; mottagning: alla vardagar 8—9 f. m.
Alenius, Tecla E.; Assessorsgatan 2, Sö.;
t. Söder 18 00; mottagning: alla vardagar 8—9 f. m.

Kyrkovaktmästare.

Andersson, A. P. (Katarina kyrka); Nilsson, E.
R. (Allhelgonakyrkan).

Sofia församling.

Expedition: Bondegatan 66, Sö.; t. Söder 157 56, Söder 338 13; expeditionstid: vardagar 9—10 f. m. samt helgfria fredagar 7—8 e. m.

Församlingen skildes från Katarina den 1 maj 1917. (Jfr ovan under denna förs.) Grunden till kyrkan lades redan år 1903, sedan med anledning av reformationsjubelfesten insamlade medel till en minneskyrka i Stockholm år 1898 överlämnats till Katarina församling som grundplåt till en ny kyrka. Den invigdes år 1906 och kallades efter dåvarande drottningen för Sofiakyrkan.

Förslag föreligger f. n. om hänförande till församlingen av viss del av till inkorporering med Stockholms stad förordat område av Nacka socken (jfr sid. 274).

Stat år 1928. Utgifter: 108,702: 84 kr.; inkomster 11,800 kr.

Utdebitering pr $\frac{1}{10}$ bevilningskrona. Till kyrkokassan 32 öre, till prästerskapets avlöning 13 öre och till skolkassan 8 öre.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lön 8,000 kr., tillfällig löneförbättring 800 kr., särskilt lönetillägg 120 kr., personligt dyrtidstillägg 1,610: 67 kr., fri bostad. Två komministrar: lön 5,000 kr., tillfällig löneförbättring 700 kr., särskilt lönetillägg 75 kr., personligt dyrtidstillägg 542: 67 kr., fri bostad. Kyrkonotarie: arvode 600 kr. Klockare: lön 3,000 kr., två ålderstillägg, vardera å 500 kr., fri bostad. Organist: lön 3,000 kr. två ålderstillägg, vardera å 500 kr. Kantor: lön 1,800 kr. Två församlingssystrar: vardera arvode 1,200 kr., fri bostad (dessutom avgift till diakonissanstalten). Kyrkovaktmästare: lön 2,300 kr., två ålderstillägg, vardera å 300 kr., personligt lönetillägg 200 kr., fri bostad. Andre vaktmästare: lön 2,300 kr., två ålderstillägg, vardera å 300 kr., personligt lönetillägg 200 kr., fri bostad. — Dessutom utgår till församlingens prästerskap dyrtidstillägg enligt av kungl. maj:t och riksdagen fastställda grunder samt till övriga befattningshavare rörligt tillägg i överensstämmelse med för stadens befattningshavare gällande grunder.

Församlingens kyrkoråd.

Klefbeck, E. A., kyrkoherde, själskr. ordf. (se nedan); *Backman, C. A., direktör; Björkman, O. E., förman, stadsfullm.; Engberg,

J. A. A., murare; *Johansson, K. J., renhållningsarbetare; *Nilsson, G. D., trädgårdsarbetare; *Nordenson, H., fil. dr.; Pålsson, E. A. V., slöjdlärare, stadsfullm., kyrkovärd; Svensson, G. A., byggmästare, kyrkovärd; *Söderberg, G. W., marmorarbetare, Ählén, J. P., grosshandlare.

Kyrkonotarie.

Looström, A. B., amanuens; t. 772 35.

Församlingens skolråd.

Se sid. 198.

Församlingens revisorer.

För kyrkorådet.

Bylin, E. A., snickare; Englund, F. E., banktjänsteman; Johansson, B. M., kassör.
Suppleanter: Edkvist, C. J., inspektör; Johansson, B. G., f. d. roteman.

För skolrådet.

Andersson, S., direktör; Edkvist, C. J., inspektör; Jansson, K. G. L., överingenjör.
Suppleanter: Ljungdahl, B., chaufför; Holmgren, O. F., distriktsuppbördsman.

Kyrkoherde.

Klefbeck, E. A.

Komministrar.

Adolfsson, C. O. H.; en vakant, t. f. Collini, C. G. E.

Klockare.

Broman, J. A. (se nedan).

Organist.

Wennerberg-Reuter, Sara M. E. E.

Kantor.

Vakant, t. f. Broman, J. A. (se ovan).

Församlingssystrar.

(Borgmästaregatan 11, Sö.; t. Söder 331 11; mottagning: alla vardagar 8—9 f. m.)

Holmqvist, A. E. (Vera); Jansson, Anna E.

Kyrkovaktmästare.

Sköldström, K. L.

En andre vaktmästare.

Maria församling.

(Maria Magdalena.)

Expedition: St Paulsgatan 10, Sö.; t. Söder 53 34, Söder 339 68; expeditionstid: vardagar 9—10,30 f. m. samt fredagar 7—8 e. m.

Maria Magdalena församling omfattade ursprungligen hela Södermalm. Kyrkan uppfördes ursprungligen i mitten av 1300-talet men nedrevs redan 1527. Den började åter uppbyg-

gas 1576 och blev färdig 1634 men nedbrann 1759, varpå den genast återuppbyggdes och kunde i sitt nuvarande skick invigas 1763. Församlingens förste pastor (kaplan) omnämnes 1354.

Fr. o. m. den 1 jan. 1925 har av Maria församling dess västra del utbrutits för att bilda en egen församling, Högalids församling (se nedan).

Stat år 1928. Utgifter: 173,128: 95 kr.; inkomster: 22,328: 95 kr.

Utdebitering pr 1/10 bevilningskrona. Till kyrkokassan 40 öre, till prästerskapets avlöning 12 öre och till skolkassan 6 öre.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lön 8,000 kr., tillfällig löneförbättring 800 kr., särskilt lönetillägg 120 kr., personligt lönetillägg med sådant belopp, att samtliga kontanta avlöningsförmåner, inklusive dyrtidstillägg (se nedan), uppgå till 12,000 kr., fri bostad. Två komministrar: lön 5,000 kr., tillfällig löneförbättring 700 kr., särskilt lönetillägg 75 kr., personligt lönetillägg med sådant belopp, att samtliga kontanta avlöningsförmåner, inklusive dyrtidstillägg (se nedan), uppgå till 8,290 kr., fri bostad. Ständig adjunkt: lön 2,500 kr., tillfällig löneförbättring 300 kr., särskilt lönetillägg 46: 50 kr., ett älderställe å 300 kr., ersättning för vivre 3,000 kr., fri bostad. Kyrkonotarie: arvode 700 kr., för räkenskapers uppgörande 300 kr. Klockare och kyrkofogde: lön 2,500 kr., personligt lönetillägg 1,000 kr., fri bostad. Organist: lön 2,000 kr., personligt lönetillägg 1,000 kr. Kantor: lön 2,000 kr., personligt lönetillägg 1,000 kr. Diakonissa: arvode 1,000 kr., fri bostad (dessutom avgift till diakonissanstalten). Kyrkovaktmästare: lön 2,000 kr., personligt tillägg 450 kr., fri bostad, för städning 500 kr. Vaktmästare och eldare: lön 1,800 kr., fri bostad, för städning 500 kr., för ringning 400 kr. — Dessutom utgår dyrtidstillägg, till församlingens prästerliga befattningshavare enligt av kungl. maj:t och riksdagen fastställda grunder och till övriga befattningshavare (utom diakonissan) i överensstämmelse med för stadens befattningshavare före 1921 års lönereglering gällande grunder.

Församlingens kyrkoråd.

Molin, O. E., vice pastor, självskr. ordf. (se nedan); Bergstedt, C. O., ingenjör; *Blomdahl, P. A., byggmästare, kyrkovård; *Engel, G. A. G., disponent; *Eriksson, K. A., typograf; Janse, O. T., antikvarie; Rissén, H. J. R., tullkassör; Svensson, A., direktör; *Wassén, C., disponent, kyrkovård.

Suppleanter: Ek, G. E., tygarbetare; *Garde, G. E., banktjänsteman; Holmdahl, O. S., lektor, stadsfullm.; *Lydén, F. L., typograf; Ramberg, J. C., sjökapten; Robinson, S. N. A., typograf; *Rundgren, K. H. T., juvelerare.

Kyrkonotarie.

Masreliez, K. V., rådman; t. Söder 6 69.

Församlingens skolråd.

Se sid. 198.

Församlingsbibliotekets styrelse.

Utgöres av skolrådet, se sid. 198.

Församlingens revisorer.

För kyrkorådet.

Bäckman, G. O., förste vaktmästare; Möller, J. E., grosshandlare; Wallenberg, G. O., ingenjör. *Suppleanter:* Lundahl, A. E., lektor; Ruuth, G. A., materialförvaltare.

För skolrådet.

Garde, G. E., banktjänsteman; Rosenquist, K. G. V., typograf; Öhrström, J. A., fabrikör. *Suppleanter:* Lundin, E. A. B., spårvägsman; Wistedt, H. L., tjänsteman.

Kyrkoherde.

Eklund, K. A., tjl.

Vice pastor.

Molin, O. E. (se nedan).

Komministrar.

Winberg, I., tjl., tjl. Hollstedt, K. G.; Molin, O. E., tjl. (se ovan), tjl. Sandegren, P. H. A.

Ständig adjunkt.

Willis, O. M. A.

Klockare och kyrkofogde.

Arring, J. A. A:son.

Organist.

Heintze, G. H.

Kantor.

Lindqvist, G. H.

Diakonissa.

(Prästgårdsgatan 43, Sö.; t. Söder 61 73; mottagningstid: alla vardagar utom tisdagar 8—9,30 f. m.)

Svensson, Zandra V.

Kyrkovaktmästare.

Johanson, T. E.

En vaktmästare och eldare.

Högalids församling.

Expedition: Högalids prästgård, Sö.; t. Söder 308 40 (expeditionen), Söder 72 60 (kyrkoherden); expeditionstid: vardagar 9—10,30 f. m. samt helgfria fredagar 7—8 e. m.

Högalids församling utbröts fr. o. m. den 1 jan. 1925 ur Maria församling (jfr ovan under denna församling) samt utgör fr. o. m. den 1 maj 1925 eget pastorat. Uppförandet

Kyrkl.
in-
stitu-
tioner.

**Kyrkl. in-
stitu-
tioner.** av församlingens kyrka påbörjades redan år 1917. Kyrkan invigdes den 10 juni 1923 och erhöll därvid namnet *Högalidskyrkan*.
Stat år 1928. Utgifter: 192,768:70 kr.; inkomster: 29,368:70 kr.

Utdebitering pr $\frac{1}{10}$ bevilningskrona.
Till kyrkokassan 30 öre, till prästerskapets avlöning 8 öre och till skolkassan 5 öre.

Arlöningar m. m. Kyrkoherde: lön 8,000 kr., tillfällig löneförbättring 800 kr., särskilt lönetillägg 120 kr., personligt lönetillägg 500 kr., fri bostad. Två komministrar: lön 5,000 kr., tillfällig löneförbättring 700 kr., särskilt lönetillägg 75 kr., personligt lönetillägg 350 kr., fri bostad. Ständig adjunkt: lön 2,500 kr., tillfällig löneförbättring 300 kr., särskilt lönetillägg 46:50 kr., ersättning för vivre 3,000 kr., fri bostad. Kyrkonotarie: arvode 1,000 kr., för bokslut 300 kr. Skrivbiträde: arvode 1,500 kr. Klockare, kantor och kyrkofogde: lön 4,500 kr., ett ålderstillägg å 330 kr., fri bostad. Organist: lön 2,640 kr., fri bostad. Diakonissa: arvode 1,280 kr., fri bostad (dessutom avgift till diakonissanstalten). Kyrkovaktmästare: lön 2,640 kr., tre ålders- tillägg, vardera å 300 kr., för städning 500 kr., fri bostad. Andre vaktmästare: lön 2,640 kr., fri bostad. — Dessutom utgår dyrtidstillägg till församlingens prästerliga befattningshavare enligt av kungl. maj:t och riksdagen fastställda grunder och till övriga befattningshavare (utom diakonissan) rörligt tillägg i överensstämmelse med för stadens befattningshavare gällande grunder.

Församlingens kyrkoråd.

Nilsson, N. U., kyrkoherde, stadsfullm., självskr. ordf. (se nedan); *Avén*, C. O., f. d. polisöverkonstapel; **Ericsson*, C. T., handlande; **Johansson*, E. G., ombudsman, stadsfullm.; *Karlsson*, K. G., vaktkonstapel; *Karlsson*, W. E., borgarråd, stadsfullm.; *Norén*, A. J. N., byggnadsingenjör, kyrkovärd; **Skoglund*, P. E., direktör; **Österberg*, J. E. J., vaktkonstapel, kyrkovärd.

Supplicanter: *Jonsson*, R., byggnadsingenjör; *Faleij*, V., banktjänsteman; *Nilsson*, H. J., spårvägsman; *Hellman*, H. R., gjuteriarbetare.

Kyrkonotarie.

Påhlman, J. M. G., hovrätts e. o. notarie; t. Vasa 155 94.

Ett skrivbiträde.

Församlingens skolråd.

Se sid. 199.

Församlingsbibliotekets styrelse.

Utgöres av skolrådet, se sid. 199.

Församlingens revisorer.

För kyrkorådet.

Claësson, E. L., kontorsskrivare; *Gustafsson*, S. A., gjutare; *Nordén*, J. G. E., vaktmästare.

Supplicanter: *Harling*, Anna H. M., bankkassör; *Sund*, K. F. J., maskinarbetare.

För skolrådet.

Klasén, E. B., kontorist; *Lindström*, A. L., spårvägsman; *Sandström*, G. A., spårvägsman.

Supplicanter: *Gustafsson*, S. A., gjutare; *Tiberg*, B., banktjänsteman.

Kyrkoherde.

Nilsson, N. U., stadsfullm.

Komministrar.

Malmberg, W. A.; *Alner*, Hj. P.

Ständig adjunkt.

Lundberg, P. I.

Klockare, kantor och kyrkofogde.

Hellerstedt, S. M. H.

Organist.

Vakant.

Diakonissa.

(*Högalids prästgård*, Sö.; t. Söder 312 29; mottagningstid: alla vardagar, utom tisdagar, 8—9,30 f. m.)

Johansson, Laura.

Kyrkovaktmästare.

Trybom, K. M.

En andre vaktmästare.

Brännkyrka församling.

Expeditioner: församlingshuset, *Liljeholmen*; t. *Liljeholmen* 14; expeditionstid: vardagar utom lördagar 9—11 f. m., lördagar 10—11 f. m., dessutom fredagar 6—7,30 e. m.;

Solberga, Älvsjö; t. *Älvsjö* 102; expeditionstid: måndagar, onsdagar och lördagar 8—9 f. m.;

Enskede kyrka; t. *Enskede* 600; expeditionstid: tisdagar, torsdagar och lördagar 10—11 f. m.

Församlingen benämndes ursprungligen *Ovanför* eller *Wantör*. Anledningen till namnförändringen är utan tveivel de många eldsvådor, som kyrkan undergått, och gissningsvis utsattes denna till år 1452, då Kristian I:s danska flotta efter ett misslyckat landstigningsförsök vid *Käpplinge- holmen* (nuv. *Blasieholmen*) måste draga sig tillbaka och därvid brände trakten söder om *Stockholm*. Av denna eller annan eldsvåda har säkerligen hela församlingen fått sitt namn *Brendekyrka* eller *Brännkyrka*. Församlingen var tidigare sammanslagen med *Sollentuna*, men åtskildes församlingarna år 1260. Församlingen hade då ett kapell på södra bergen, som användes även av *Katarina församling* (som också lydde under grevskapet *Årstad*). Så småningom förskaffade

sig emellertid Katarina församling egen präst. Genom kungl. brevet den 28 juli 1587 förordnades slutligen, att kyrkoherden i Huddinge skulle vara kyrkoherde även i Brännkyrka med skyldighet att i nämnda församling hålla »sigh en lärhd schickelig Cappellan». Sedan dess hava de båda församlingarna haft gemensam kyrkoherde, till dess Brännkyrka, enligt kungl. brevet den 31 dec. 1913, fr. o. m. den 1 maj 1914 ånyo blev självständigt samt lades under Stockholms konsistorium.

Genom sällskapet för främjande av kyrklig sjuhälsärd hava inom församlingen uppförts två mindre kyrkobyggnader. Den ena, benämnd *S:t Sigfrids kyrka* och belägen vid Blommensberg, har tidigare under namn av Stefanskapellet varit uppförd inom Johannes församling, men flyttades till sin nuvarande plats i Brännkyrka församling år 1904 och blev därvid väsentligt utvidgad. Fr. o. m. 1918 har församlingen, som tidigare bidragit till bestridande av kostnaderna, ensam övertagit underhållsskyldigheten för densamma. Den andra, *Enskede kyrka*, uppfördes under åren 1913—1915 och förvärvades av församlingen år 1918.

Inom församlingen finnes en särskild *kyrkogårdsnämnd*, bestående av kyrkoherden som självskriven ordförande samt tre å kyrkostämman valda ledamöter, vilken handhar förvaltningen av dels kyrkogården vid Brännkyrka kyrka, dels den församlingen tillhöriga nya begravningsplatsen vid Västberga.

Förslag föreligger f. n. angående hänförelse till församlingen av viss del av till inkorporering med Stockholms stad förordat område av Nacka socken (jfr sid. 274).

Stat år 1928. Utgifter: 185,173: 06 kr.; inkomster: 52,422: 04 kr.

Utdebitering pr 1/10 bevilningskrona. Till kyrkokassan 24 öre, till prästerskapets avlöning 12 öre och till skolkassan 8 öre.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lön 8,000 kr., tillfällig löneförbättring 800 kr., särskilt lönetillägg 120 kr., boställe. Tre komministrar: lön 5,000 kr., tillfällig löneförbättring 700 kr., särskilt lönetillägg 75 kr., fri bostad eller hyresersättning. Ständig adjunkt: lön 2,500 kr., tillfällig löneförbättring 300 kr., särskilt lönetillägg 46: 50 kr., ett ålderstillägg å 300 kr., ersättning för bostad och vivre 3,000 kr. Kyrkonotarie: arvode 900 kr. Skrivbiträde: lön 2,460 kr. Klockare: lön 3,360 kr., tre ålderstillägg, vardera å 300 kr., dessutom hyresersättning 600 kr. Organist och kantor: vid Brännkyrka kyrka: lön 1,500 kr., fri bostad; vid S:t Sigfrids kyrka: lön 1,000 kr.; vid Enskede kyrka: lön 1,000 kr. Två diakonissor (gemensamma med fattigvårdsstyrelsen): avlönade av fattigvårdsstyrelsen och diakonissanstalten, fri bostad. En sjukvårdssystem: avlönad av »föreningen för sjukvård hos fattiga i Brännkyrka församling». Kyrkovaktmästare: vid Brännkyrka

kyrka: lön 3,000 kr.; vid S:t Sigfrids kyrka: lön 1,000 kr.; vid Enskede kyrka: lön 680 kr., dessutom bostad, värme och lyse. Vaktmästare vid församlingshuset: lön 2,640 kr. En kyrkogårdsvaktmästare: lön 3,150 kr.¹⁾ — Dessutom utgår till prästerskapet dyrtidstillägg enligt av kungl. maj:t och riksdagen bestämnda grunder samt till övriga befattningshavare rörligt tillägg i överensstämmelse med för stadens befattningshavare gällande grunder. Enligt å kyrkostämman fattat beslut utgår till ledamöter av församlingens kyrkoråd och skolråd samt församlingens revisorer dagtraktamente med 5 kr. per bevilstat sammanträde.

Församlingens kyrkoråd.

Lindskog, H. J., kyrkoherde, självskr. ordf. (se nedan); Blom, J. E., maskinarbetare; *Friberg, A. E., stadsbnd; Gäbel, M., disponent; *Johansson, E. W., förtroendeman, kyrkovård; Johansson, F. O. A., förrädsman; *Johansson, O. L., brädgårdsarbetare; *Lundh, J. A., folkskollärare; *Roswall, C. A. A., riksgäldskommissarie, kyrkovård; Sandberg, C. A. J:son, förman; Sandberg, E. T. G., sjukgymnast.

Suppleanter: *Cederblad, M. A., murare; Eriksson, J. G., ingenjör; Gau, H. A., gipsörare; *Hed-Larson, A., kamrerare; Jansson, E., stationsförman; *Johansson, C. O. G., järnvägsman; *Larsson, A. G. H., elektriker; *Söderberg, N. E., handelsträdgårdsmästare; Wilén, C. G. T., järnarbetare; Ölander, A. F., inspektör.

Kyrkonotarie.

Öström, J. N. H., bitr. fattigvårdsinspektör; t. Liljeholmen 3 89.

Ett skrivbiträde.

Församlingens skolråd.

Se sid. 199.

Församlingens kyrkogårdsnämnd.

Lindskog, H. J., kyrkoherde, ordf.; Blom, J. E., maskinarbetare; Gäbel, M., disponent; Johansson, O. L., brädgårdsarbetare; Sandberg, C. A. J:son, förman, verkst. ledamot.

Församlingens revisorer.

Magnusson, E. O. E., bokbinderiarbetare; Porne, G. E., kamrerare; Suhr, S., ekonomichef. *Suppleanter:* Pettersson, H. S., juvelerare; Nyman, J. W., skomakare; Göransson, K. G. E., chaufför.

Kyrkoherde.

Lindskog, H. J.

Komministrar.

Lagerkranz, J. L.; Helén, H. V. J.; Swensson, S. E.

¹⁾ Denna lön avser anställning hos församlingens kyrkogårdsnämnd.

Kyrkl.
in-
stitu-
tioner.

Ständig adjunkt.

Danielsson, J. E. V.

Klockare.

Öhlander, H. A. G.

Organister och kantorer.

Granér, C. T. (Brännkyrka kyrka); Lundgren, P. I., tf. (St Sigfrids kyrka); Jarne, F. J., tf. (Enskede kyrka).

Diakonissor för församlings-, sjuk- och fattigvård.

Kristoffersson, Nanna, sjukvårdssyster; Nääfgränd, Älvsjö; t. Älvsjö 574; mottagning: alla vardagar 8,30—9,30 f. m.

Nylander, Anna V., Söderholm, Elsa K., fattigvårdsdiakonissor; mottagning: se sid. 153.

Breden, Ingeborg C., fattigvårdssyster; mottagning: se sid. 153.

Kyrkovaktmästare.

Lövgren, C. O. (Brännkyrka kyrka); Hallström, K. E. A. (St Sigfrids kyrka); Hammarström, f. Pettersson, Alma S. (Enskede kyrka).

Vaktmästare vid församlingshuset.

Engzelius, J. S. G.

En kyrkogårdsvaktmästare (vid nya begravningsplatsen).

Bromma församling.

Expeditioner: Ulvsunda prästgård, Lövsåsvägen, Ulvsunda (postfack 3, Ulvsunda); t. Ulvsunda 155; expeditionstid: vardagar 10—11 f. m. samt fredagar 7—8 e. m.;

församlingshuset, Bällsta, Sundbyberg; t. Bromma 170 (kommunistern); kommunisternas mottagningstid: tisdagar 1—2 och fredagar 7—8 e. m.;

Brötvägen 33, Ålsten; t. Ålsten 763; expeditionstid: tisdagar, torsdagar, lördagar 9—9,30 f. m., onsdagar 7,30—8 e. m.

Bromma — namnet Bruma finnes nämnt 1314 — uppgives ursprungligen ha tillhört Solna socken, som på sin tid sträckte sig ända till Stortorget i söder. Solna lades 1529 under Storkyrkan, blev åter självständigt 1636 för att 1668 ånyo som annex föras dit och 1671 till Kungsholmen, där det förblev till 1685. Redan 1624 (1622?) avsöndrades emellertid Bromma från Solna och tillades Klara församling, varifrån det 1663 skildes och förenades med Riddarholmsförsamlingen, som det sedan tillhörde till 1784. Efter detta år innehades Bromma pastorat tidvis som prebende av kyrkoherdar i olika Stockholms församlingar (1786—93 Katarina, 1801—17 Tyska förs., 1817—46 Kungsholmen); under 1793 hade det en kort tid egen kyrkoherde, och 1794—1801 innehades det av en lektor på Karlberg. Från 1847 har Bromma varit fullt självständigt. Dit hörde även Sundbyberg, som dock sedan den 1 maj 1916 utgör eget pastorat. Fr. o. m. den 1 maj 1917 är

Bromma i kyrkligt avseende införlivat med Stockholm. — Den ursprungliga kyrkan uppfördes sannolikt i slutet av 1100-talet men har senare försetts med åtskilliga tillbyggnader, de sista från förra hälften av 1700-talet.

Stat år 1928. Utgifter: 169,431: 37 kr.; inkomster: 31,878: 57 kr.

Uttebitering pr $\frac{1}{10}$ bevilningskrona. Till kyrkokassan 31 öre, till prästerskapets avlöning 10 öre och till skolkassan 14 öre.

Åvlöningar m. m. Kyrkoherde: lön 7,480 kr., tillfällig löneförbättring 800 kr., särskilt lönetillägg 112: 20 kr., fri bostad. Kommuner: lön 4,165 kr., särskilt lönetillägg 62: 47 kr., tillfällig löneförbättring 700 kr. Ständig adjunkt: lön 2,500 kr., tillfällig löneförbättring 300 kr., särskilt lönetillägg 46: 50 kr., ersättning för vivre 3,000 kr., hyresbidrag 2,000 kr. Sekreterare: arvode 1,000 kr. Klockare och organist: lön 1,500 kr. Kyrkovaktare: lön 3,600 kr. — Dessutom utgår dyrtidstillägg till församlingens präster enligt av kungl. maj:t och riksdagen bestämda grunder och till övriga befattningshavare enligt å kyrkostämma fastställda grunder.

Enligt å kyrkostämma fattat beslut utgår till ledamöter av församlingens kyrkoråd och skolråd dagtraktamente med 5 kr. per bevisat sammanträde.

Församlingens kyrkoråd.

Svensson, M. T. K., kyrkoherde, själskr. ordf. (jfr nedan); Andersson, F., direktör; Gustafsson, K. O., snickare; *Larsén, A., byggnadsverkmästare; Larsén, C. G., verkmästare, kyrkovärd; *Norström, K., fanjunkare, kyrkovärd; Rustige, F. J. H., ingenjör; *Törnblom, E. A., spårvägsman; *Åhlander, W. N., mättningsförman.

Suppleanter: *Ekström, G., chaufför; Eriksson, J. A., spårvägskontrollör; *Hedvall, A. G., folkskollärare; *Lindkvist, C. O., snickare; Myhrman, C. A., f. d. godsägare; *Nilsson, P. W., linjemästare; Nyström, A. T., f. d. inspektionskonstapel; Sandö, M. S., vävare.

Sekreterare.

Larsson, L. Hj., f. d. kommunalkamrerare; t. Ulvsunda 10.

Församlingens skolråd.

Se sid. 200.

Församlingens revisorer.

Montelius, G. H., revisor; Wiklund, E. O., förste amanuens.

Suppleanter: Pettersson, K. G. A., föreståndare, stadsfullm.; Strömer, C. A., revisor.

Kyrkoherde.

Svensson, M. T. K.

Kommunister.

Ljunge, H. T. N.

Ständig adjunkt.

Holmgren, P. J. D.

Klockare och organist.

Vakant, *tfj.* Videfors, G. J.

Kyrkovaktare.

Svensson, F. A.

Tyska församlingen.

(Sita Gertrud.)

Expedition: Svartmangatan 16, St.; t. 11188, Norr 2156; expeditionstid: vardagar utom lördagar 10—11 f. m. (1 juni—15 sept. tisdagar och fredagar 10—11 f. m.).

Tyskarna i Stockholm fingo 1571 av konung Johan III frihet att uppbygga sin egen kyrka och hava begravningsplats, till vilka ändamål de, till en början tillsammans med finska församlingen, använde Sita Gertruds kapell, som stod på den plats, där nu tyska kyrkan står. När detta kapell först blivit byggt, är okänt, men 1607 erhöll tyska församlingen kapellet »för evärdeliga tider», vilken donation av konung Gustav II Adolf stadfästes 1612, varpå kyrkobygget igångsattes 1619 och fullbordades 1642.

Utdelning pr $\frac{1}{10}$ bevilningskrona. Till kyrkokassan 65 öre.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: 8,000 kr., fri bostad. Pastorsadjunkt: 1,800 kr. Kyrkonotarie: 3,000 kr. Klockare: 2,100 kr., två ålderstillägg, vardera å 300 kr. Organist: 1,500 kr. Kantor: 1,250 kr. Klockspelare: 600 kr. Kyrkovaktare: 2,100 kr., fri bostad. Ringare: 300 kr. — Å vissa delar av ifrågasvarande löner utgå dessutom dyrtidstillägg.

Hederspresident.

Wachtmeister, E. H., greve, överstekammarjunkare.

Församlingens kyrkoråd.

Ohly, C. E. W., kyrkoherde, självskr. ordf. (se nedan); Adami, P. G., direktör; Däumichen, M. C. A., generalkonsul, ordf. för föreståndarekollegiet; Gröder, C. H., grosshandlare; Kahl, G. A., f. d. fabrikör; Pott, G. F. L., direktör; Schlachter, F. W. H., läroverksadjunkt.

Kyrkonotarie.

Bassmann, L. H. H.

Församlingens revisorer.

Isselhorst, H. C. W., grosshandlare; Otto, R. M., direktör; en vakant.

Suppleanter: Weyer, C. F. T. M., direktör; von Hillern-Flinsch, O. G. F., köpman.

Kyrkoherde.

Ohly, C. E. W.

Pastorsadjunkt.

Carlsson, G. D.

Klockare.

Faulwasser, J. T.

Organist och klockspelare.

Erling, E. G., *tf.*

Kantor.

Wibergh, J. J., *tjl.*, *tfj.* Lizell, S. O.

Diakonissa.

(Själagårdsgatan 15, St.; t. 10727; mottagning: alla vardagar 3—4.)

Friman, E. P. (Elsa).

Kyrkovaktare.

Körner, G.

En ringare.

Finska församlingen.

(Fredriks förs.)

Expedition: Finska kyrkan, Slottsbacken 2 C (postadress: Stockholm 2); t. Norr 13498; expeditionstid: tisdagar och fredagar 11—12 f. m.

Finska församlingen hade under ett par hundra år sin gudstjänstlokal på diverse platser både i staden och på malmarna, däribland åren 1609—1719 i Riddarholmskyrkan, till dess den år 1725 fick sin nuvarande kyrka, det forna s. k. Lilla bollhuset, vilket genom öppet brev den 14 februari 1727 tillförsäkrades dem »med oryggelig besittningsrätt».

Utdelning pr $\frac{1}{10}$ bevilningskrona. Till kyrkokassan 50 öre.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lön 4,000 kr., dyrtidstillägg 3,000 kr., fri bostad. Klockare, organist och kantor: lön 1,000 kr., dyrtidstillägg 600 kr., fri bostad. Kyrkovaktare: lön 300 kr., dyrtidstillägg 500 kr., fri bostad.

Församlingens kyrkoråd.

Montell, V., kyrkoherde, självskr. ordf. (se nedan); Bastman, A. E., sekreterare; *Brunström, K. E. L., revisor; Hedgren, J., f. d. grosshandlare; Nordenstrahl, T. O. R., vattenledningschef; Orvin, H. S., bankkamrerare; *Schlytern, C. H., förste kanslissekreterare; Sällström, P. A. F., byggmästare, kyrkovård; *Sällström, R. H., ingenjör; *Willgren, C. G., *tf.* taxeringskommisarie.

Församlingens revisorer.

Lindstrand, C. H., bokförrare; Petterson, J. A., specerihandlare.

Suppleanter: Holmborg, K. E., sjökaptän; Hedgren, G. W., löjtnant.

Kyrkoherde.

Montell, V.

**Kyrkl.
in-
stitu-
tioner.**

Kyrkl. in- stitu- tioner. *Klockare, organist och kantor.*
Ritari, J. *Kyrkovaktare.*
Eriksson, A. L.

Av Stockholms territoriella församlingar i 1928 års utgiftsstaten upptagna anslag till vissa enskilda institutioner m. m.

Under avd. 4 (sid. 308) hava i kommunalkalendern uppgifter lämnats om de icke-kommunala institutioner m. m., som innevarande år understödjas av Stockholms stad. Då liknande anslag till vissa allmännyttiga institutioner och anordningar även utgå från Stockholms kyrkliga kommuner, har det syntts lämpligt att ur de territoriella församlingarnas utgiftsstaten för år 1928 här meddela en summarisk sammanställning av församlingarnas ifrågakommande anslag. (Någon specifikation på de särskilda församlingarna har av utrymmesskäl ej kunnat ske, och i de fall då anslag till samma ändamål utgå från flera församlingar, hava de sammanräknats till här angivet totalbelopp.)

I sammanställningen äro ej medtagna anslag till vissa i nära samband med resp. församlingar stående kyrkliga föreningar för ungdomsvård m. m., liksom ej heller avgifter från resp. församlingar till diakonissanstalten för församlingsdiakonissor och församlingssystrar. Bidrag till enskilda institutioner från under församlingarnas förvaltning stående fonder hava ej heller medräknats.

Undervisning och kulturell verksamhet.

Kraftska skolan, Svartmangatan 22	kr. 500:—
Stockholms enskilda hantverksskola (se sid. 315)	» 1,500:—
Katarina församlings läsestugor (se sid. 375)	» 6,000:—
De blindas förening (för biblioteket) (se sid. 330)	» 2,900:—
Arbetarnes bildningsförbunds Stockholmsavdelning (för sektionerna i Brännkyrka och Bromma) (se sid. 319)	» 1,050:—
Bromma ungdomsråd (se sid. 321)	» 1,000:—
Bromma föreläsningssällskap (se sid. 320)	» 700:—
Bromma hembygdsförening	» 200:—
Summa kr. 13,850:—	

Hälsö- och sjukvård.

Sjukvårdsföreningar (se sid. 326) kr. 14,500:—	
Stockholms centrala diakoniråds konvalescenthem å Ribbingebäck (se sid. 325 och nedan) » 3,100:—	

Tomta vilohem, Fresta socken, Stockholms län	kr. 5,000:—
Stockholms stadsmissions vilohem vid Edesta (se sid. 329) » 1,500:—	
Summa kr. 24,100:—	

Social verksamhet m. m.

Skyddsföreningar och arbetsföreningar (se sid. 329)	kr. 13,150:—
Föreningen »Arbetsbiet»	» 800:—
Stockholms stadsmission (se sid. 329 och ovan)	» 4,800:—
Stockholms blindförbund	» 1,600:—
Dövstumsföreningen i Stockholm (se sid. 321)	» 800:—
Hemmet för arbetssökande kvinnor (se sid. 331)	» 300:—
Föreningen Barnavårn (se sid. 333)	» 200:—
Stiftelsen Unga kvinnors värn (se sid. 334)	» 16,500:—
Kyrkliga socialrådet (se sid. 349) » 2,300:—	
Stockholms centrala diakoniråd (för sjömansvård i Stockholms hamnar) (se sid. 325 och ovan) » 9,050:—	
Svenska kyrkans sjömansvård i främmande hamnar	» 500:—
Samfundet Pro fide et christianismo	» 300:—
Södra kristliga föreningen av unge män	» 900:—
»Templet Frihetsbaneret» (nykterhetsorden)	» 400:—
Summa kr. 51,600:—	

Barnavård.

Barnkrubbor, barnavårn och kindergartenverksamhet m. m. (se sid. 337)	kr. 110,125:—
Föreningen Mjölkdroppen (se sid. 335)	» 14,800:—
Föreningen Maria mjölkdroppe (se sid. 336)	» 1,600:—
Barnavårdsbyrån i Brännkyrka (se sid. 334)	» 1,000:—
Klara församlings barnhem, Tumba » 2,000:—	
Kungsholms barnhem, Drottningholmsvägen	» 2,000:—
Skollovs- och småbarnskolonier (se sid. 339)	» 218,500:—
Hjälpklassernas skyddsförening (för barns sommarvistelse) » 2,600:—	
Centralkommittén för feriebarns utsändande	» 7,500:—
Fjällkolonier för barn	» 8,000:—
Norrgårdens barnhem (se sid. 212) » 3,500:—	
Arbetsstugor (se sid. 338)	» 69,400:—
Summa kr. 441,025:—	
Inalles kr. 530,575:—	

K. hovkonsistorium med därunder hörande församlingar.

Hovkonsistorium lär vara instiftat år 1662. I en den 20 december 1662 utfärdad »ordning, var-efter överhovpredikanten och hovpredikanterna skulle sig rätta», omtalas trenne hovpredikanter, bland dem en överhovpredikant. I nådig »instruktion för konsistorium aulicum» av den 28 juni 1681 tillägges konsistorium samma rätt och myndighet som andra konsistorier i riket; preses skulle vara överhovpredikanten, ordinarie bisittare övriga hovpredikanter; när ärenden rörande kungl. livgardet förekommo, skulle prästerna vid regementet äga säte och stämma i konsistoriet. Förordningen om rättegången i domkapitlen av den 11 februari 1687 gjorde livgardes- och artilleripredikanter till ordinarie ledamöter av konsistoriet, år 1792 tillkom även kyrkoherden i Skeppsholms församling. De under detta konsistorium lydande församlingarna äro icke territoriella. Genom kungl. maj:ts beslut den 11 mars 1927 hava de militära kyrkoförsamlingarna (vid Svea och Göta livgarde, livgardet till häst, Svea artilleriregemente, Svea ingenjörkår och fälttelegrafkåren) fr. o. m. den 1 maj 1927 upphört och deras medlemmar överförts till resp. territoriella församlingar. Hovförsamlingens gudstjänst förrättas i slottskapellet; Skeppsholms församling har egen kyrka (Karl Johans kyrka).

Instruktion. Kungl. instruktion den 28 juni 1681 (med ändringar).

Hovkonsistorium.

K. slottet, St.; ingen bestämd sessionstid.

Preses.

Widner, N., överhovpredikant, pastor primarius, kyrkoherde i Storkyrkoförs.

Assessorer.

Åhfeldt, O. C. P., ord. hovpredikant, pastor i hovförs.

Bergö, C. J., ord. hovpredikant.

Brandt, G. A., kyrkoherde i Skeppsholms förs.

Konsistorienotarie.

Törnell, E. R., registrator.

Hovkleresiet.

Expedition: Slottskapellets sakristia, St.

I spetsen för hovkleresiet stod redan under Gustav II Adolf en förste hovpredikant, sedermera även en äldste hovpredikant. Vid

mitten av 1600-talet synes först titeln överhovpredikant hava uppkommit och har alltsedan dess varit den brukliga för chefen för hovprästerskapet.

Avlöningar m. m. Överhovpredikant: 750 kr. Ordinarie och e. o. hovpredikanter uppbära ej arvode.

Överhovpredikant.

Widner, N., pastor primarius, kyrkoherde i Storkyrkoförs. (se ovan).

Ordinarie hovpredikanter.

Åhfeldt, O. C. P., pastor i hovförs. (se nedan); **Bergö, C. J.**

Dessutom *tjänstgörande e. o. hovpredikanter* till växlande antal.

Hovförsamlingen.

Slottskapellets sakristia (ingång från inre borggården genom porten till södra slottsvalvet och därifrån genom slottskapellet), St.; t. Norr 28 86; expeditionstid: tisdagar och fredagar 1—2.

Hovförsamlingen omfattar jämlikt kungl. förordningen den 30 sept. 1910 de vid de kungliga och furstliga hov-, slotts- och stallstaterna tjänstgörande ämbets- och tjänstemän samt betjäning med familjer och tjänstefolk, ävensom pensionerad dylik personal.

Avlöningar m. m. Pastor: lön 4,500 kr. Klockare och pedell: lön 1,800 kr. Organist: lön 2,000 kr. Kantor: lön 1,500 kr. Kyrkovaktmästare: lön 900 kr.

Församlingens kyrkoråd.

Åhfeldt, O. C. P., självskr. ordf. (se nedan); **Bäckström, E. G. M.**, f. d. byråchef; **Hennerberg, C. F.**, organist; **Sylvén, E. A.**, kantor.

Pastor.

Åhfeldt, O. C. P.

Klockare och pedell vid hovkonsistorium.

Berg, P. J. R.

Organist.

Hennerberg, C. F.

Kantor

Sylvén, E. A.

Kyrkovaktmästare.

Sjöström, S. A.

Kyrkl.
in-
stitu-
tioner.

Skeppsholms församling.

(K. flottan.)

Expedition: prästgården, Skeppsholmen, Ö.; t. Norr 103 95; expeditionstid: vardagar (utom lördagar) 11—12.

Skeppsholms församling — eller, som den också på 1600-talet benämndes, Amiralitetsförsamlingen — leder sitt ursprung från Gustav II Adolfs regeringstid. Den var då rent territoriell och omfattade Skeppsholmen, Kastellholmen och den s. k. Kyrkholmen samt Ladugårdslandet. På den lilla Kyrkholmen, förut benämnd Myntholmen, där nationalmuseum nu ligger, uppfördes år 1634 av amiralitetskollegium en liten träkyrka, som under namn av Jakobs kyrka begagnades av församlingen. Sedan Jakobs församling återupprättats och år 1643 fått egen kyrka, kallades amiralitetskyrkan Holmkyrkan. År 1653 avskildes såväl Jakobs församling som Ladugårdslandet definitivt från Skeppsholms församling (jfr sid. 356 och 359). År 1792 lades Skeppsholms församling under hovkonsistorium, i vilket församlingens kyrkoherde blev bisittare.

Den lilla Holmkyrkan, som under 1700-talet utgjorde ett centrum för huvudstadens religiösa liv, nedbrann år 1822, varefter år 1824 på Skeppsholmen en ny stenkyrka började uppföras på statens bekostnad. Denna kyrka, som fick namnet Karl Johans kyrka, invigdes år 1842. Skeppsholmskyrkan, som har 1,400 platser, utgjorde ända till Gustav Adolfskyrkans tillkomst år 1892 garnisonskyrka för Stockholms hela garnison.

Församlingens kyrkoråd tillkom under 1700-talet. Något skolråd äger församlingen numera icke. Den återstående lilla småskolan å Skeppsholmen tillhör Jakobs och Johannes överlärdistrict (se sid. 195).

Medlemmar i Skeppsholms församling äro jämlikt kungl. förordning den 30 sept. 1910 alla vid marinen fast anställda personer samt marinen pensionärer och gratialister jämte dessas familjer och tjänstefolk (f. n. c:a 4,000 personer). Församlingen är således delvis en civil församling, och då inemot hälften av dess medlemmar är bosatt inom marinen territorium på holmarna, är den också i viss mån att betrakta som en territoriell församling.

Församlingens kassor och fonder uppgingo den 1 jan. 1928 till 291,322 kr.

Stat år 1928: Utgifter: 19,000 kr.; inkomster: 19,000 kr. F. n. förekommer ingen utdebitering för kyrkliga ändamål.

Avlöningar. Kyrkoherden: lön av församlingen 5,000 kr., av marinen 1,860 kr., fri bostad (utan värme). Amiralitetspredikanten: lön av marinen 1,410 kr. Kyrkonotarien: arvode 500 kr. Klockaren: arvode av marinen 750 kr., av församlingen 250 kr. Tf. organisten och kantorn: arvode 840 kr. Kyrkovaktmästaren: arvode 350 kr. — Å kontanta löner och arvoden utgår dyrtidstillägg med c:a 20 %.

Församlingens kyrkoråd.

Brandt, G. A., kyrkoherde, självskr. ordf. (se nedan); **Eneström**, H. A. M., kommandör, kyrkovård; **Engström**, I. A., f. d. marindirektör; **Hägg**, A., kommandör; **Nilsson**, A., underlöjtnant i marinen; **Nilsson**, C. W., underlöjtnant i marinen, kyrkovård; **Sandström**, K. A., flaggstyrman; **Schneider**, J. C., konteramiral; **Åckerberg**, A. E., flaggstyrman. *Suppleanter:* **Leche**, C. H. A., kommandörkapten; **Holmgren**, K. A., stationsingenjör; **Låftman**, Å. K. E., kommandörkapten; **Lännström**, G. C., flaggstyrman.

Kyrkonotarie.

Nilsson, C. W. (se ovan); t. Söder 113 10.

Församlingens revisorer.

Carlsson, C. A., flaggkonstapel; **Taliberg**, K. O., flaggstyrman.

Suppleanter: **Lindgren**, E. F., förste marinentendent; **Engqvist**, C. A. H., flaggstyrman.

Kyrkoherde och amiralitetspastor.

Brandt, G. A.

Amiralitetspredikant.

Bureus, B. G. E.

Klockare.

Born, C. Hj.

Tf. organist och kantor.

Eklblom, H. M.

Kyrkovaktmästare.

Vakant.

Främmande trosbekännares församlingar.

Katolska församlingen.

(Romersk-katolsk.)

Expedition: Norra Smedjegatan 24, C.; t. Norr 133 05; expeditionstid: måndagar, onsdagar och fredagar 10,30—11,30 (1 juni—15 sept. endast måndagar och fredagar 10,30—11,30.)

Katolska församlingen i Stockholm fick år 1784 kunglig stadfästelse av Gustav III. S:t: Eugenia kyrka (å Norrmalm) togs i bruk år 1837 och S:t Eriks kyrka (å Södermalm) år 1892.

Katolska församlingens inom staden boende medlemmar skola numera för anteckning om sina borgerliga förhållanden upptagas i kyrkoböckerna för den till svenska kyrkan hörande församling, inom vars område de bo och hava sitt hemvist. Förut har den katolska församlingens föreståndare haft att över denna församlings medlemmar föra enahanda anteckningar, som det tillkommer svenska kyrkans prästerskap att föra över sina församlingsmedlemmar, samt att meddela betyg och uppgifter med samma giltighet som de av svenska kyrkans prästerskap meddelade. Denna befogenhet har efter den 1 januari 1911 delvis upphört (kvarstår bekräftande förande av födelse- samt döds- och begravningsbok).

Katolska församlingens prästerskap har tillerkänts rätt att med laga verkan förrätta vigsel.

I inre kyrkligt avseende är församlingen uppdelad i S:t: Eugenia församling (på norr) och S:t Eriks församling (på söder).

(Katolska församlingar finnas utom i Stockholm i Göteborg, Malmö, Gävle och Norrköping.)

Avlöningar m. m. Föreståndare: 2,500 kr. Kyrkoherde: 2,500 kr. Pastor och pastorsadjunkter: 2,500 kr. Organister: 1,000 kr. Sakristan: 1,000 kr.

Dessutom åtnjuta föreståndare, kyrkoherde, pastorsadjunkter och sakristan fri bostad med värme och lyse.

Församlingens kyrkoråd.

Wessel, E., kyrkoherde, ordf. (se nedan); Blom, K. H. E., ingenjör; Favre, C. A. H., kassakontrollant; Meyer, A., pastorsadjunkt, sekr. (se nedan); Nordmark, S. O. S., pastor (se nedan); Överödér, H. J., disponent; Sundström, A. F., direktör.

Suppleanter: Kellner, E. J. T., tjänsteman; Roesler, E. K. A. J., civilingenjör.

Församlingens revisorer.

Furuström, G. O., köpman; en vakant. *Suppleant:* Kling, C., pastorsadjunkt.

Föreståndare.

Müller, J. E. E., biskop.

Kyrkoherde.

Wessel, E. (S:t: Eugenia förs.).

Pastor.

Nordmark, S. O. S. (kyrkoherde i S:t Eriks förs.).

Pastorsadjunkter.

Meyer, A., Brunner, A. E. A., Kling, C. (S:t: Eugenia förs.); Lewin, O. A. (S:t Eriks förs.).

Organister.

Kihlgren, Gertrud F. B. (S:t: Eugenia kyrka); Nylander, A. (S:t Eriks kyrka).

Sakristan.

Pätzold, F. (S:t: Eugenia kyrka).

Mosaiska församlingen.

Expedition och rabbinens mottagning: Wahrenдорffsgatan 3, C.; t. Norr 6230; rabbinens mottagningstid: varje helgfri torsdag 3—4. Kamrerarkontor: Wahrenдорffsgatan 3, C. (postgirokonton nr 2824); t. Norr 16 00; expeditionstid: judiskt och kristligt helgfria dagar 10—12.

Under Gustav III:s regeringstid erhöles judar första gången tillstånd att inflytta till Sverige. Denna rätt var från början ej generell, utan gällde endast sådana enskilda personer, skyddsjudar, vilka av konungen erhöles rätt att bosätta sig i huvudstaden. De första bosätningstillstånden meddelades 1775, för tre judar, och följande år fingo dessa tillstånd att inkalla trosförvanter till så stort antal, att judisk gudstjänst, vartill fordras minst 10 manspersoner, skulle kunna här hållas. Den mosaiska församlingen i Stockholm kan anses vara färdigbildad år 1776.

Judarnas sociala och politiska ställning reglerades under de 60 första åren efter erhöles rätt att bosätta sig i landet dels av ständernas av Gustav III den 25 jan. 1779 stadfästade beslut om vissa bestämmelser angående fri religionsutövning i riket och dels av »Kongl. Commerce-Collegii Reglemente för dem av Judiska Nationen, som vilja hit i Riket inflytta och sig här nedsätta». Detta reglemente, »judereglementet», var daterat den 27 maj 1782. Jude-reglementet upphäves den 23 juni 1838 och avlöstes då av en kungl. förordning »angående mosaiska trosbekännarnas skyldigheter och rättigheter här i riket», vilken förordning, ehuru ändrad i åtskilliga punkter, alltjämt reglerar de mosaiska trosbekännarnas i Sverige borgerligt rättsliga förhållanden. För Stockholms mosaiska församling gäller dessutom »Ordning för mosaiska församlingen i Stockholm», fastställd av kungl. maj:t den 12 juni 1882, med ändringar den 5 aug. 1904.

Kyrkl.
in-
stitu-
tioner.

**Kyrkl.
in-
stitu-
tioner.**

Antalet i Stockholm bosatta mosaiska trosbekännare, som år 1781 uppgick till 30 personer förutom kvinnor och barn, utgjorde år 1920 2,747 personer, av vilka cirka 37 % voro svenska medborgare.

Medlem av Stockholms mosaiska församling är envar till mosaiska läran hörande svensk undersåte, som är mantalsskriven i Stockholm eller på annan svensk ort, belägen närmare Stockholm än någon av de övriga orter i Sverige, där mosaisk församling finnes. (Mosaiska församlingar med fullständig församlingsordning finnas utom i Stockholm i Norrköping, Växjö, Kalmar, Oskarshamn, Karlskrona, Malmö, Göteborg och Sundsvall.)

Församlingen hade tidigare egen kyrkobokföringsrätt, men har denna fr. o. m. 1911 delvis upphört (se vidare ovan under katolska församlingen).

Församlingens beslutanderätt utövas vid församlingsstämma. I ärende angående gudstjänsten och vad därmed äger sammanhang må församlingen icke fatta beslut, förr än förslag eller yttrande i frågan avgivits av församlingens rabbin. Två ordinarie församlingsstämmor skola årligen hållas, den ena i april och den andra i oktober.

Verkställighet och förvaltning tillkomma församlingens föreståndare. Föreståndarna skola vara fem till antalet, kassaföreståndaren inberäknad, och väljas vid den ordinarie församlingsstämman i oktober för en tid av fyra år. Föreståndarna utse inom sig en ordförande och två kyrkoföreståndare.

Avlöningar m. m. Rabbin: lön 19,500 kr. Andre rabbin och lärare: lön 9,000 kr. Sekreterare: arvode 2,800 kr. Överkantor: lön 10,500 kr. Kantor och lärare: lön 10,000 kr. Organist: lön 5,000 kr. Kamrerare: lön

4,500 kr. Vaktmästare: lön 2,700 kr., fri bostad, ved och lyse. — Dessutom utgår dyrtids-hjälp med 10 % å resp. löner.

Föreståndare.

Eliasson, A. H., grosshandlare; **Fürstenberg, A.**, livmedikus, ordf. och kyrkoföreståndare; **Hirsch, O. J.**, direktör, kassaföreståndare; **Hüttner, M. S.**, grosshandlare, kyrkoföreståndare; **Josephson, H. V.**, direktör.

Sekreterare.

Levy, L., advokat.

Församlingens revisorer.

Nisell, S. N., advokat; **Philip, E. I.**, civilingenjör. *Suppleant:* **Philipson, J. I.**, notarie.

Rabbin.

Ehrenpreis, M.

Andre rabbin och lärare.

Kronheim, E.

Överkantor.

Saul, F.

Kantor och lärare.

Falk, F. I.

Organist.

Åkerberg, C. E. E.

Kamrerare.

Grünberger, M.

Vaktmästare.

Johanson, C. W.

Stockholms församlingsbibliotek.

Församlingsbiblioteken.

Församlingsbiblioteken hava utvecklats ur de s. k. sockenbiblioteken. Dessa senare uppstodo i början på 1800-talet meningo någon kraftigare tillväxt först med 1842 års folkskolestadga, som ålade prästerna att »uppmuntra till inrättande och begagnande av sockenbibliotek och därtill tjänliga böcker föreslå». Sockenbibliotekens blomstringsperiod inföll under 1860-talet. Efter att under 1870- och 1880-talen hava gått tillbaka började under 1890-talet biblioteks-rörelsen åter att utvecklas. De gamla biblioteken rycktes upp ur sitt fall, och nya biblioteksformer började vinna terräng, såsom nykterhets-, arbetare-, vandrings- och föreningsbibliotek. Sedan år 1905, då riksdagen första gången anvisade medel till understöd åt folkbibliotek och centrala anstalter för bokförmedling och vandringsbibliotek, har rörelsen åtnjutit statligt stöd.

Enligt den nu gällande kungl. kungörelsen den 31 dec. 1920 (med ändr. den 18 nov. 1921 och 30 dec. 1922) ang. understödjande av folkbiblioteks-väsendet lämnas understöd dels till *folk- och skolbibliotek*, dels till *riksförbund* om minst 20,000 medlemmar för understödjande av dess genom studiecirklar eller liknande sammanslutningar utövade verksamhet, dels till *förmedlingsanstalter* för vandringsbibliotek och bokförmedlingsanstalter, dels slutligen till *bibliotek vid sjukvårdsinrättningar*, som åtnjuta understöd av allmänna medel. Till av kyrklig kommun upprättat bibliotek utgår understöd av statsmedel med ett belopp av lägst 40, högst 400 kr., mot villkor bl. a., att församlingen förbundit sig att för det år, bidraget avser, tillskjuta minst lika mycket som det begärda statsbidraget, samt att biblioteket regelbundet vissa dagar i veckan kostnadsfritt hålles tillgängligt för allmänheten. Bidraget sökes i Stockholm hos överståthållarämbetet före den 15 februari det år, för vilket detsamma önskas, och utgår icke i kontanter utan i form av bundna böcker, valda ur av ecklesiastikdepartementet eller skolöverstyrelsen uppgjord förteckning.

I Stockholm finnas (våren 1928) åtta församlingsbibliotek, nämligen ett i vardera av Storkyrkoförsamlingen, Klara, Matteus, Johannes och Engelbrekts (vid Värtan) församlingar samt, gemensamma för flera församlingar, ett för Kungsholmens församlingar, ett för Östermalms församlingar och ett för Maria och Högalids församlingar. (Dessutom upprätthållas av Katarina församling två läsestugor för barn; jfr nedan.) Biblioteken sortera i en del församlingar under skolråden, i andra under särskilda styrelser, valda

av resp. kyrkostämmor, i regel för en tid av två år. Övannämnda församlingsbibliotek omfattade den 31 december 1927 tillsammans 90,668 band. De församlingsbibliotek, som voro i verksamhet under år 1927 (helt eller delvis; jfr nedan), lämnade under nämnda år tillsammans 461,204 hemlån.

Tillkomsten av Stockholms stadsbibliotek (se sid. 222) har föranlett upphörande eller omläggning av verksamheten vid flera församlingsbibliotek. Med stadsbiblioteket hava sålunda införslivats: fr. o. m. den 1 okt. 1927 Gustav Vasa församlingsbibliotek, fr. o. m. den 1 nov. 1927 Katarina församlingslämbibliotek, fr. o. m. den 1 jan. 1928 Bromma folkbibliotek och i mars 1928 Adolf Fredriks församlingsbibliotek (till huvudsaklig del); överenskommelser hava vidare träffats om överlåtelse fr. o. m. den 1 okt. 1928 (eller därefter så snart ske kan) av Östermalms församlingars bibliotek och Värtabiblioteket.

Storkyrkoförsamlingens bibliotek.

Skomakaregatan 30, 1 tr. ö. g., St.; expeditionstider: 1 sept.—15 juni måndagar, onsdagar och fredagar 7—9.

I december 1860 väcktes hos Storkyrkoförsamlingens skolestyrelse förslag om »inrättande av något lämpligt läsebibliotek för församlingen»; efter framställning i ärendet av skolstyrelsen beslöt församlingen den 28 april 1861 upprättandet av ett bibliotek, som till en början fungerade både såsom skol- och församlingsbibliotek, tills år 1902 en delning ägde rum; församlingsbiblioteket invigdes i sin nya lokal den 7 nov. 1903. Biblioteket, som den 31 dec. 1927 omfattade 4,469 band, åtnjuter för år 1928 av församlingen i anslag 3,000 kr. Antalet boklån under år 1927 uppgick till 4,773.

Styrelse.

Storkyrkoförsamlingens skolråd (se sid. 192).

Bibliotekarie.

Ullstedt, Siri.

Ett biträde.

Klara församlingsbibliotek.

Klara västra kyrkogata 20, C.; t. Norr 217 33; expeditionstid: vardagar 6—8.

Biblioteket, som tillkommit genom tillfälliga gåvor av privatpersoner, åtnjuter för år 1928 av församlingen ett anslag av 7,000 kr. (1 öre per $\frac{1}{10}$ beviljningskrona). Biblioteket omfattade den 31 dec. 1927 inalles 8,026 band. Antalet boklån under år 1927 uppgick till 24,302.

Förs.
bibl.

Styrelse.

***Bokander**, H. G. E., kyrkoherde, vice ordf.;
Cederschiöld, H. Maria R., skriftställarinna,
 sekr.; **Lindskog**, F., överlärare, kassaför-
 valtare; ***Ståhlberg**, J. A. A., zinketsare;
 ***Söderberg**, F. F. V., fl. dr. ordf.

Suppleanter: ***Österberg**, I. M. M. (Greta), folk-
 skollärarinna; **Ståhlberg**, M. E. (Lisa), fröken.

Bibliotekarie.

Wolffram, Karin F.

Kungsholmens församlingars bibliotek.

Agnegatan 16, 1 tr., C.; t. Norr 19122; expeditionstid: sept.—maj alla dagar läsning å lokalen 1—9, hemlån 5—9; juni—aug. alla vardagar läsning å lokalen samt hemlån 5—8.

I Kungsholms församling fanns sedan gammalt ett bibliotek, inrymt i folkskolan; år 1901 företogs en delning av detta i ett skolbibliotek och ett bokförråd för vuxna, vilket senare också inrymdes i folkskolehuset Hantverkaregatan 17. Då denna lokal visade sig vara för trång, flyttades biblioteket 1903 till församlingshuset, och 1906 till den nuvarande lokalen. I denna, som omfattar sju rum, har även tillfälle till läsning på stället kunnat beredas. Sedan 1906 lyder biblioteket under en särskild styrelse. Efter församlingssindelningen fr. o. m. år 1925 innehaves biblioteket gemensamt av Ulrika Eleonora och S:t Görans församlingar. Biblioteket, som den 31 dec. 1927 omfattade 21,562 band, åtnjuter för år 1928 i anslag av de båda församlingarna tillsammans 36,350 kr. (5 öre pr $\frac{1}{10}$ bevilningskrona). Antalet hemlån utgjorde år 1927 88,030 av 6,600 låntagare och antalet besök 68,260, därav i läsesal 23,471.

Styrelse.

***Johansson**, J. E., professor emeritus, ordf. och inspektor, ***Karlsson**, A. F., järnarbetare, **Trönberg**, P., överlärare, kassakontrollör (utsedda av Ulrika Eleonora församling); **Hermansson**, K. T. E., vaktmästare, ***Molin**, O. N. J., typograf, vice ordf., **Stigler**, J. E., f. d. läroverksadjunkt, kassaförvaltare (utsedda av S:t Görans församling).

Suppleanter: ***Bergh**, J. T. A., läroverksadjunkt, ***Nyberg**, J. S., skräddarmästare, **Sandström**, K. G. A., notarie, stadsfullm. (utsedda av Ulrika Eleonora församling); **Brulin**, J. O. H., arkivråd, **Edberg**, P. O., spårvägsman, ***Larson**, G. A., yrkeslärare (utsedda av S:t Görans församling).

Sekreterare: **Wahlström**, Hulda A. (se nedan).

Föreståndarinna.

Wahlström, Hulda A. (se ovan).

Fyra assistenter samt extra assistenter.

Adolf Fredriks församlingsbibliotek.

Enligt beslut å kyrkostämman den 23 maj 1927 har Adolf Fredriks församlingsbibliotek nedlagts (utlåningsverksamheten upphörde den 1 nov. 1927) och dess bokbestånd — med vissa undantag — erbjödits Stockholms stadsbibliotek såsom gåva. Överlåtelsen, som avsåg ca 12,000 band, skedde i mars 1928 (jfr sid. 223). Antalet boklån under den tid av år 1927, då biblioteket var öppet, utgjorde 26,242.

Gustav Vasa församlingsbibliotek.

I enlighet med å kyrkostämman den 30 nov. 1925 fattat beslut har Gustav Vasa församlingsbiblioteks verksamhet upphört den 8 sept 1927. Bibliotekets bokbestånd (omfattande ca 17,000 band) och övriga inventarier hava överlåtits på stadsbiblioteket (jfr sid. 223). Antalet boklån under den tid av år 1927, då biblioteket var öppet, utgjorde 37,118.

Matteus församlingsbibliotek.

Västmannagatan 92, Va.; t. Vasa 132 29; expeditionstid: sept.—maj alla vardagar 5—9; juni—aug. vardagar utom lördagar 6—8.

Biblioteket, som till en början utgjorde filial till Adolf Fredriks församlingsbibliotek, fick fr. o. m. 1909 års ingång egen styrelse och öppnades för utlåning den 1 sept. samma år. Biblioteket omfattade den 31 dec. 1927 14,850 band och åtnjuter av församlingen för år 1928 i anslag 21,260 kr. (7,963: 80 kr. kassabehållning samt 2 öre pr $\frac{1}{10}$ bevilningskrona). Antalet boklån uppgick år 1927 till 81,803.

Styrelse.

***Danielsson**, f. Ahlstrand, H. M. (Stina), fru, vice ordf.; **Karlén**, f. Ullman, Anna M. L., fru; **Kjellström**, S. O., ingenjör; ***Lindahl**, C. F., sekreterare, kassaförvaltare; ***Söderholm**, A. H., järnvägstjänsteman, sekr.; ***Wallin**, J. A., arkitekt; **Wiklund**, E. V., ständig adjunkt, ordf.

Suppleanter: ***Bergman**, J. I., järnvägstjänsteman; **Borgström**, J. W., spårvägsman; **Carlsson**, S. G., stationskarl; **Dolk**, L. P., sjukkontrollant; ***Grape**, E., sekreterare; ***Lindahl**, f. Svensson, Frida J., fru; **Nilsson**, P. E., direktör.

Bibliotekarie.

Godlund, C. A.

Två assistenter, två extra biträden.

Johannes församlingsbibliotek.

Frejgatan 31, Va.; t. Vasa 1802; expeditionstid: sept.—maj alla vardagar 5—8; juni—aug. måndagar, onsdagar och fredagar 5—7.

Biblioteket öppnades år 1862 för medlemmar av Jakobs och Johannes församling; efter denna församlings delning överlämnades biblioteket år 1908 till Johannes församling. Biblioteket, som den 31 dec. 1927 omfattade 12,687 band, åtnjuter av församlingen för år 1928 ett anslag av 10,300 kr. Antalet boklån uppgick år 1927 till 39,547.

Styrelse.

Grönvall, J. K. (Hanna), hembiträde, stadsfullm.; ***Hellberg, J.**, maskinsnickare; ***Lundborg, N.**, förrädsarbetare; **Mattson, R.**, lektor; **Wassberg, A.**, f. d. överlärare, ordf.
Suppleant: Söhr, O., vaktmästare.

Bibliotekarie.

Månsson, G.
Två assistenter.

Östermalms församlingars bibliotek.

Sturegatan 38, Ö.; t. 77216; expeditionstid: okt.—april vardagar 5—9, maj och sept. vardagar 6—9, juni—aug. vardagar 6—8.

Biblioteket öppnades den 4 febr. 1901 efter initiativ av skolrådet i Hedvig Eleonora församling och genom anslag av församlingen. Det kallades till en början Hedvig Eleonora församlingsbibliotek men erhöll efter församlingsdelningen 1906 namnet Östermalms församlingars bibliotek och äges nu gemensamt av Hedvig Eleonora, Oscars och Engelbrekts församlingar. Biblioteket, som den 31 dec. 1927 omfattade 14,445 band, åtnjuter för år 1928 anslag av de trenne församlingarna med inalles 23,400 kr. Antalet boklån uppgick år 1927 till 87,951.

Enligt å kyrkostämmor med Engelbrekts, Hedvig Eleonora och Oscars församlingar resp. den 2, 24 och 30 maj 1927 fattade beslut skall biblioteket fr. o. m. den 1 okt. 1928 (eller därefter så snart ske kan) införlivas med stadsbiblioteket (jfr sid. 223).

Styrelse.

Hellström, f. Kullberg, E. S. E. (Lilly), fru, **Källander, A. J.**, kyrkoherde, ordf. (utsedda av Hedvig Eleonora förs.); **Sandberg, F. W. E.**, kansliråd, **Uggla, f. Knös, Tekla B. G.**, fru, kassaförvaltare (utsedda av Oscars förs.); **Lindblom, K. A.**, rektor, **Setterwall, N. K.**, f. d. andre bibliotekarie vid kungl. biblioteket (utsedda av Engelbrekts förs.).

Bibliotekarie.

Hallberg, Hallgärd.
En assistent samt extra assistenter.

Värtabiblioteket.**Förs.
bibl.**

Dianavägen 7, Hjorthagen, Värtan; t. Värtan 392; expeditionstid: måndagar, tisdagar, torsdagar och fredagar 6,30—8,30 samt onsdagar 6,30—7,30.

På kyrkostämman den 27 nov. 1922 beslöt Engelbrekts församling att upprätta ett församlingsbibliotek vid Värtan, benämnt »Värtabiblioteket». Verksamheten begynte den 5 febr. 1923. Biblioteket är, jämte lokaler för kindergården och arbetsstuga, inrymt i en staden tillhörig byggnad i Hjorthagen och disponerar där expeditionssrum samt läsrum för vuxna och för barn. Det åtnjuter för år 1928 ett anslag av församlingen av 8,800 kr. Biblioteket omfattade den 31 dec. 1927 5,004 band; antalet boklån uppgick år 1927 till 26,990, fördelade på 910 låntagare.

Enligt å kyrkostämman den 2 maj 1927 fattat beslut skall biblioteket fr. o. m. den 1 okt. 1928 (eller därefter så snart ske kan) införlivas med stadsbiblioteket (jfr sid. 223).

Styrelse.

Branzell, A., f. d. överlärare, vice ordf.; **Larsson, L. O.**, utmätningsman, skattm.; **Lindblom, K. A.**, rektor, ordf.; **Linder, I. G. M.** (Greta), andre bibliotekarie vid stadsbiblioteket, sekrr.; **Lundh, E. V. R.**, maskinist; **Morberg, T. O.**, maskinist; **Setterwall, N. K.**, f. d. andre bibliotekarie vid kungl. biblioteket.

Bibliotekarie.

Boheman, I. Ingrid H., ff. föreståndarinna; **Nordström, C. A.**

Katarina församlings lånbibliotek.

I enlighet med å kyrkostämman den 30 maj 1927 fattat beslut har Katarina församlingens lånbibliotek upphört med utgången av oktober månad 1927 och dess bokbestånd (omfattande ca 10,000 band) överlämnats till stadsbiblioteket (jfr sid. 223). Antalet boklån under den tid av år 1927, då biblioteket var i verksamhet, utgjorde 16,691.

Katarina församlings läsestugor.

(Förut: Helgalundens läsestugor.)

Assessorsgatan 2, Sö.; läsestugorna öppna varje dag 15 sept.—15 maj 5,30—7,30 (för gossar) och 6—8 (flickor).

Vid årsskiftet 1921—22 inköpte Katarina församling fastigheten Blekingegatan 22, där en läsestuga för barn var anordnad. Skolrådet beslöt fortsätta dennas verksamhet, som därvid utvidgades till en lokal för flickor och en för gossar. Läsestugorna, som för år 1928 åtnjuta ett anslag från församlingen av 6,000 kr., hade den 31 dec. 1927 ett bokbestånd av 4,325 band. Antalet besök uppgick år 1927 till 4,633 i gossarnas och 5,755 i flickornas avdelning.

**Förs.
bibl.**

Styrelse.

Katarina församlings skolråd (se sid. 197).

Föreståndare.

Åhrstedt, Haralda (avd. för flickor); Nilsson, E.
R. (avd. för gossar).

**Maria och Högalids församlings-
bibliotek.**

Krukmakaregatan 22, n. b., Sö.; expeditionstid: måndagar, onsdagar och fredagar 6—8.

I Maria församling fanns sedan gammalt ett bibliotek, inrymt i folkskolans gymnastiksal vid Timmermansgatan. Det hade tillkommit genom gåvor dels av böcker, dels av penningmedel; sedan år 1895 erhöi det anslag av kyrkostämman. Efter församlingsdelningen den 1 jan. 1925 äges biblioteket av Maria och Högalids församlingar gemensamt. Det åtnjuter för år

1928 i anslag från vardera av nämnda församlingar 2,000 kr.

Biblioteket omfattade den 31 dec. 1927 5,300 band. Antalet boklån under år 1927 utgjorde 20,070, fördelade på 8,833 låntagare.

Styrelse.

Maria och Högalids församlingars skolråd (se sid. 198 och 199).

Bibliotekarie.

Dillén, O. A.

Ett biträde.

Bromma folkbibliotek.

I enlighet med å kyrkostämman den 26 nov. 1927 fattat beslut har Bromma folkbibliotek upphört med utgången av år 1927 och dess bokbestånd (se nedan) överlämnats till stadsbiblioteket (jfr sid. 223). Bokbeståndet utgjorde vid årsskiftet 4,392 band och antalet boklån under år 1927 uppgick till 7,687.